

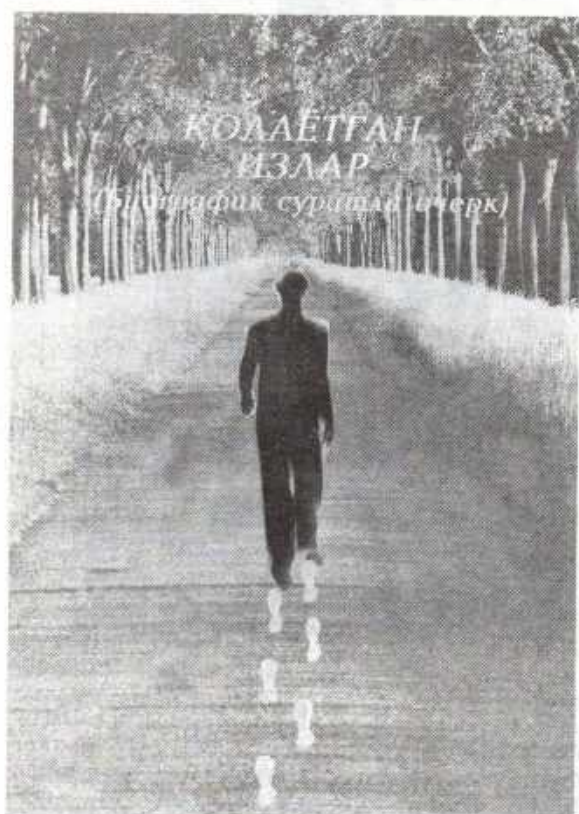
Абдулла МАДИЕВ

**ҚОЛАЁТГАН
ИЗЛАР**

Абдулла МАДИЕВ

Тошкент — 2013 йил.

Абдулла Мадиев 1948 йилда Оққўрғон тумани Олимпкент кўрғонида таваллуд топган. 1972 йилда Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетини тамомлаган. 1988 йилдан буён "Оққўрғон овози" газетасининг муҳаррири. Халқаро "Антик дунё" илмий Академияси доктори.

Абдулла МАДИЕВ.
Қоллётган излар.
(Биографик
суратлаи очар).
Олимий кутубхона.

Та
Мус

тах
бер

хал

«Хо

То
тир

дар

қўн

Ш

фа

ту

рух

Ро

19

та

Қи

пол

ёру

қат

ҚОЛАЁТГАН ИЗЛАР...

(Биографик сурадли очерк)

Тахририят летучка йиғилишидан кейин Ҳамид Мусоқов :

— Абдулла ака, мен Сизнинг китобларингизни таҳлил қилиб мақола тайёрлагандим, шуни газетага берсак, — деб қолди.

— Йўқ, бўлмайди, — дедим қатъий.

— Нега, чиройли мақола бўлган. Қолаверса, туман халқи Сизнинг ижодингиздан бохабар бўлади.

— Ўзимизни ўзимиз мақтаймизми ?

— Мақташ эмас, бор нарсалар ёзилган.

— Ундай материалларни мен ўтгандан кейин «Хотира» қилиб берасиз.

— Ундай деманг, — дея гапга аралашди Мукаррам Тожибоева, — Абдулла Орипов, Эркин Воҳидовлар тирик —ку. Улар ҳақида беришяпти — ку.

— Унинг учун Абдулла Ориф, Эркин Воқид даражасида бўлиш керак.

— Бўлмаса оилавий китоб қилинг, мен ҳам кўнглимдагини ёзиб бераман.

Шу суҳбат баҳона бўлди — ю, ёдимга тушганларини, фарзандларим, қариндошларим учун қоғозга тушириб қўйишга қарор қилдим. Ўзингнинг рухсатинг билан Аллоҳим. «Бисмиллоҳир Роҳманир Роҳийм! » дея бошлайман уни.

◆◆◆

1948 йилнинг 14 апрелида «Аччи» қишлоғида таваллуд топганман. Оддий деҳқон боласиман. Қирдаги қишлоқда яшаганмиз. Лой сувоқли уй, полсиз, электр нурисиз. Кечалари дарсни чироқ ёруғида тайёрлаганман. 4 — мактабнинг 1 — синфига қатнай бошлаганимда Марзия ҳам мактабга бирга борган экан. Мен туйнакни тишлаб, қобиғини Марзиянинг орқасидан отиб борар эканман. У уйига келиб : « Мактабга бормаيمان, мени Абдулла қовуннинг қобиғи билан уради» деб йиғлабди. Шунда раҳматли Марзиянинг опаси мени уришиш ўрнига синглиси Манзурани қўшиб мактабга юборибди.

— Иккаланг Абдуллани алдаб бориб келасан, — деб. Шу —шу Манзура ҳам мактабда ўқиб кетибди.

Мактабда ўқиб юрганимда адабиёт фанига жуда қизиқардим. Рақматли ўқитувчимиз Очил ака Холтўраев В.Маяковскийнинг паспорт ҳақидаги шеърини ёд олишни буюрди.

— Шеърни чиройли қилиб ёд айтган ўқувчига «10» бақо қўяман, — деди.

— Ишонмаймиз, — дедик ҳаммамиз.

Шеърни ёд олган ўқувчилар бирин — кетин чиқиб ўқишди. Бирининг униси кам, бирининг буниси кам деди ўқитувчимиз.

Шунда Зайдулла шеърни шундай қаттиқ ўқидики, «Бўридай ғажирдим бюрократизмни» деб ўқиганда ўзи ҳам «бўри»га айланган эди. Унга ҳам «5» қўйди. Мен Зайдуллага нисбатан пастроқ оҳангда ўқидим.

— Мана, бўлар экан —ку, — деди Очил ака. — Абдуллага «10» қўяман, — деди —да журнални очди. Ҳамма Очил аканинг атрофини ўраб олди. Мен бормадим.

Очил ака журналга ёнма —ён қилиб иккита «5» қўйди. Ҳамма :

— Ие, бўлмайди, — деб юборди.

— Иккитасини қўшса ўн бўлади, — деди Очил ака.

Очил ака дарсни жуда қизиқарли ўтарди. Менинг адабиётга қизиқишимга ҳам ўша киши сабабчи бўлганлар.

Мактабимиз 8 йиллик эди. Директоримиз Абдурақмон Қодиров ҳам яхши инсон эди.

Биз 9 — синфда ўқишни давом эттириш учун 3 — мактабга кетдик. У мактабнинг директори Ҳамроқул Тошпўлатов ажойиб инсон экан. Катта танаффусда клубнинг зинапоясидан кўтарилиб, ўқувчиларнинг чиқишини кутиб турарди. Танаффусга чиққан ўқувчилар Ҳамроқул акани кўрса, ўзлари у кишининг атрофига йиғилар эди.

Ҳамроқул ака эса мактабни битириб, узоқ Болтиқ денгизида хизмат қилаётган Нуриддин Мадаминовнинг республика газетасида босилган янги шеърларидан ўқиб берар ёки мактабни битириб кетган, бугунги кунда катта

лавозимда ишлаётган собиқ ўқувчиларининг ютуқлари ҳақида гапириб берар эди. У нафақат гапириб берарди, жўшиб, тўлқинланиб гапирарди. Бу эса ўқувчиларни янада яхши ўқиб, яхши — яхши жойларда ишлашга илҳомлантирарди.

Мен ҳам мактабда ўқиб юрган пайтларимда туман газетасига қатнашиб юрардим. Шеърларим чиқиб турарди. Баъзида менга ҳам газетада чиққан шеърларимни ўқитарди. «Тошкент ҳақиқати» газетасида шеърларга берилган шарҳида Назармат ака мени мақтаган ҳам эди. Директоримиз Ҳамроқул ака бу ҳақда ҳам :

— Мана бизнинг ўқувчимизни вилоят газетасида мақташибди, — дея ғурур билан ҳаммага эълон қилганди. Эҳтимол мени илҳомлантирувчи мана шундай ҳолатлар ТошДУнинг даргоҳига чорлагандир.

◆ ◆ ◆

1966 йил. Ўн бир йиллик ўрта таълим ўн йилликка айлантирилган. Ҳам ўн биринчи синфлар, ҳам ўнинчи синфлар ўрта мактабни тугатишган. Олий ўқув юртига кирувчилар икки баробарга ошган. Мен ҳам ўз қизиқишим бўйича Тошкент Давлат Университетининг Журналистика факултетига кирдим.

Биз 9 — синфда ўқишни давом эттириш учун 3 — мактабга кетдик. У мактабнинг директори Ҳамроқул Тошпўлатов ажойиб инсон экан. Катта танаффусда клубнинг зинапоясидан кўтарилиб, ўқувчиларнинг чиқишини кутиб турарди. Танаффусга чиққан ўқувчилар Ҳамроқул акани кўрса, ўзлари у кишининг атрофига йиғилар эди.

Ҳамроқул ака эса мактабни битириб, узоқ Болтиқ денгизида хизмат қилаётган Нуриддин Мадаминовнинг республика газетасида босилган янги шеърларидан ўқиб берар ёки мактабни битириб кетган, бугунги кунда катта лавозимда ишлаётган собиқ ўқувчиларининг ютуқлари ҳақида гапириб берар эди. У нафақат гапириб берарди, жўшиб, тўлқинланиб гапирарди. Бу эса ўқувчиларни янада яхши ўқиб, яхши — яхши жойларда ишлашга илҳомлантирарди.

Мен ҳам мактабда ўқиб юрган пайтларимда туман газетасига қатнашиб юрардим. Шеърларим чиқиб турарди. Баъзида менга ҳам газетада чиққан шеърларимни ўқитарди. «Тошкент ҳақиқати» газетасида шеърларга берилган шарҳида Назармат ака мени мақтаган ҳам эди. Директоримиз Ҳамроқул ака бу ҳақда ҳам :

— Мана бизнинг ўқувчимизни вилоят газетасида мақташибди, — дея ғурур билан ҳаммага эълон қилганди. Эҳтимол мени илҳомлантирувчи мана шундай ҳолатлар ТошДУнинг даргоҳига чорлагандир.

1966 йил. Ўн бир йиллик ўрта таълим ўн йилликка айлантирилган. Ҳам ўн биринчи синфлар, ҳам ўнинчи синфлар ўрта мактабни тугатишган. Олий ўқув юртига кирувчилар икки баробарга ошган. Мен ҳам ўз қизиқишим бўйича Тошкент Давлат Университетининг Журналистика факултетига

ҳужжат топширдим. Абитуриентларнинг шунчалик кўплигидан ҳужжат топширишнинг ўзи ҳам муаммо эди. Унинг устига олий ўқув юрти шаҳардан четга, талабалар шаҳарчаси (ВУЗ городок) га янги бинога кўчган. Дарахт йўх, кун иссиқ. Сув ичадиган, овқат ейдиган жойлар кам.

Биринчи имтиҳон адабиётдан, иншо ёздик. Баҳоим «3» бўлди. Бу менга жуда таъсир қилди. Камида «4» оламан деб ўйлагандим. Чунки, ўрта мактабда доимо «5» олиб юрганман — да. Энди киролмайман, ҳужжатларимни оламан деб узундан — узоқ навбатда турсам, бизнинг қишлоқдан Университетда ўқийдиган Эркин Ортиқбоев секин елкамдан тортди.

— Э, Абдулламисан ? Нима қилиб турибсан ? — деди менга қараб.

— Ҳужжатларимни қайтариб олмоқчиман, яхшимисиз Эркин ака ? — дедим мен.

— Нега, «йиқилдингми» ?

— Йўқ, биринчи имтиҳондан «3» олдим. Энди киролмайман.

— «3» олган бўлсанг, ҳужжатларингни олишга шошилма. Қолганларини балки яхши топширарсан, — дея мени олиб кетди. Университет ҳовлисида анча гаплашиб, хайрлашдик.

Имтиҳонлар тугаб, қабул комиссияси бўлди.

— Мадиев Абдулла, Сизнинг «балингиз» етмайди. Кундузги бўлимга киролмадингиз. Хоҳласангиз кечки ёки сиртқи бўлимга киришингиз мумкин, — деди комиссия раиси.

— Сиртдан ўқийман, — дедим мен.

«Оиланинг каттасиман, ҳам ўқиб, ҳам ишласам,

ота —онамга ёрдам бўлади» деб ўйладим.

— Унда «фалон» куни Хадрада сиртдан ўқийдиганларнинг қабул комиссияси бўлади. Ўша ерга келасиз, — деб мени чиқариб юборишди. Айтилган куни комиссияга келдим. Қабул комиссияси раиси ўқишга кирганимни айтиб табриклади.

Сиртдан ўқийдиганлар деярли ёши катта кишилар экан. Ёшлар кам эди. Қорақалпоғистоннинг Тўрткўлидан Гулистон Матёкубова, Тожикистоннинг Регар туманидан Асадилла Жўраев, Сирдарёнинг Пахтакор туманидан Жонибек Эсонбеков, Гулистон шаҳридан Эргаш Ҳалилов, Чимкентнинг Сайрам туманидан Аҳмадали Тошалиев, Қаршидан Иззат Ҳикматов, Тошкентдан Мукамбар Хўжақулова, Зангиотадан Абдусаттор Ҳотамов, Сирдарёдан Ислом Усмонов ва бошқалар.

Ҳаммаси ҳам ўзига яраша ҳаёт тажрибасига эга бўлган, бирор лавозимда ишлаётган кишилар эди. Мен, Бақром, Исматиλλα эндигина мактабни битирган ёш йигитлар эдик. Иккинчи курсга ўтганимизда 4 йиллик қарбий хизматни ўтаб, сувости кемасидаги хизматини тугатиб Нуриддин Мадаминов ўқишини давом эттириш учун келди. У кишини келишлари билан «зам староста» этиб сайлашди. Шундан кейин бизга ҳам анча яхши бўлиб қолди.

Нуриллин ака, Баҳром ва мен Зубайда ва Ҳомида аммамларникида ётиб ўқир эдик. Уқиш ўзига яраша қийин эди. Ҳар олти ойда бир ой — бир ой ҳам ўқир эдик, қам имтиҳон топширар эдик.

Домламиз Бегали Қосимовнинг имтиҳони ҳеч эсимдан чиқмайди. Ҳамма «йиқилиб» чиқаяпти экан. Келсам, навбат йўқ.

— Киринг, киринг, — деб мени киргизиб юборишди. Билет олдим, биладиган саволлар тушди. Жавоб бердим. Домла охиригача эшитмай «Кейингисига ўтинг» деди. Уни ҳам охиригача эшитмасдан «учинчи саволга ўтинг» деди. Бу савол «Сатира ва юмор нима ? » деган савол эди чамамда.

— Сатира ва юморга образли қилиб жавоб берадиган бўлсам, Сатирани «йод»га, юморни

«зелёнка»га ўхшатишимиз мумкин. Ҳаётда сатирага

олинган масалани мутлақо йўқ қилиб юбориш, илдизларигача куйдириб юбориш керак бўлади.

Юморга олинган масала эса, «зелёнка» суртгандай уни енгил —елпи танқид килиб, тузатиш йўли тутилади, — дедим.у

Домла: «Бўлди, етади» деди —да, «зачётка»мни кўлимга тутди. Қандай бақо кўйганини билмайман, ўтганимга хурсандман. Эшикдан чиқишим билан курсдошларим : «Неччи ?» дейишди ёпирилишиб.

Кўлимдан «зачётка»мни олиб кўришиб : «Вой, «5» экан» дея табриклашди. Шундан бошлаб мендан кейин имтиҳон топширганлар ўзига яраша баҳо ола бошлашди.

Шу — шу бўлди — ю, оғир имтиҳон бўладиган бўлса, курсдошларим :

— Абдулла бошласин, — дея ҳазиллашадиган

бўлишди.

Ҳар бир имтиҳондан ўтиш ўзи бир байрам эди, |

Ҳали — ҳалигача тушларимга кириб чиқади ўқишни битириб, диплом олганману, лекин қачонлардир топширишим керак бўлган бир «зачёт» қолиб кетгандай. Буни Худо билади. Бу балки Худонинг олдида топширадиган сўнгги қарзимдир.

◆◆◆

Ўрта мактабнинг битирув имтиқонларини топшираётган пайтимиз. Мактабга хўжалик партия қўмитаси котиби Остонакул Туратов келиб қолди.

У киши хўжалик раиси Сафар Бўриев касал бўлганлиги учун раис вазифасини ҳам бажарар эди.

Бориб кўришдим.

— Ўқишинг битгандан кейин идорада ишлайсан.

Менга учрашгин, — деди — ю, кетди. Мен эса ўқишга сиртдан кирдим. Қаердадир ишлашим керак. Лекин идорада ишлагим йўқ. Эрталаб сигирларни подага кўшиб қайтаётсам Қўшбой ака :

— Ишга бормадингми ? — деб қолди.

— Қанақа иш ?

— Кеча кечқурун хўжалик бошқаруви йиғилиши бўлди. Йиғилишда сени котиб этиб тасдиқладик.

Кейин билсам, Қўшбой ака бошқарув аъзоси экан. Уйга келсам :

— Сени идорага чақириб кетишди, — дейишди уйдагилар. Борсам, Остонакул ака :

— Ана кабинет, стол, телефон, ишлайвер. Тушунмаганингни Қилич акангдан сўрайсан, — деди.

Шундай қилиб хўжаликда котиб бўлиб ишлай бошладим. Кейин мактабга ишга ўтдим. 1970 йилда «Мўл ҳосил учун» газетаси муҳаррири Убайдулла Умаровнинг таклифи билан таҳририятга ишга келдим. 1972 йили ўқишни битирдим ва шу йили туман комсомол қўмитаси биринчи котиби Абдуолим Хўжақуловнинг таклифи билан туман комсомол қўмитаси ташкилий бўлим мудирини бўлдим. Бир йилдан кейин котиб ва кўп ўтмасдан, 1974 йили туман партия қўмитаси ташкилий бўлими йўриқчиси бўлиб ишга ўтдим. 1977 йилда «Озод» хўжалиги партия қўмитаси котиблигига сайландим.

1980 йилда иккита хўжалик «Партия XXII съезди» ва «Озод» хўжаликлари бирлашгандан кейин мен яна туман партия қўмитасига ишга келдим.

Кўп ўтмай, 1980 йилнинг октябрида туман ижроия қўмитаси масъул котиби лавозимига сайландим. Бу жойда 8 йил ишладим ва 1988 йилда туман партия қўмитаси биринчи котиби Абдусамад Носиров мени «Мўл ҳосил учун» газетасига муҳаррирлик лавозимига ишга ўтишга таклиф қилди. Чунки, бу лавозимда ишлаб келган устозимиз Убайдулла ака Умаров вафот этган эди.

Ишлаб келаётган Баҳром Йўлдошев, Мукаррама Тожибоевалар ҳам муҳаррирликка номзодларини қўйишди.

Туман партия қўмитаси биринчи котиби Абдусамад Носиров :

— Ундай бўлса, масалани пленумда кўрамиз, сайлов бўлади, — деди.

Сайловда кўпчилик овоз билан муҳаррирликка сайландим.

Уч йилдан кейин, 1991 йилнинг 1 январидан бошлаб газетанинг номини ўзгартириб, «Оққўрғон овози» номи билан чоп эта бошладик. Бу пайтда республикада биронта газета номини ўзгартирган эмас эди. Ҳатто республика газеталари ҳам биздан бир йил кейин номларини ўзгартиришни бошладилар.

Мен ишлаш жараёнимда С.М.Тоиров, А.И.Икромов, Э.Х.Хотамов, З.Т.Махсумов, А.Н.Носиров, Н.Б.Бердиқулов, А.Д.Дехқонбоев, Т.Б.Ботиров, А.Х.Ғофуров, Қ.Қ.Абилов каби туманнинг биринчи раҳбарлари билан ишлашдим.

Газетанинг ўтиш давридаги қийинчиликларини ҳам бошдан кечирдик.

Умримда иккита ҳолатга сал ачиниш билан қарайман. Биринчиси кундуз ўқиганимда Тошкент ижодий муҳитидан хабардор бўлардим. Катта қозонда қайнаган бўлардим.

Иккинчиси — 1972 йилдан 1988 йилгача — 16 йил ижоддан четда ишладим. Айни ижод қиладиган даврим сувга оқиб кетди.

Лекин, бу йиллар ҳам изсиз кетгани йўқ. Ҳаётни ўргандим, дўстлар орттирдим.

Менинг уч хил ёшдаги дўстларим бор. Мендан ёши катталар, тенгқурларим, мендан ёши кичиклар. Бунинг ҳам ўзига яраша сирлари бор.

Оилаликман. Турмуш ўртоғим Раҳимахон тиббиёт ходими. Ўғлим Асатиллажон ва келиним Умидахонлар — врач, қизим Гулжамол, куёвим Шухратжонлар ҳам врач. Улар онасининг йўлидан боришган. Қизим Нилуфархон банк ходимаси, куёвим Дилмуроджон — тадбиркор.

Кичик ўғлим Лазизжон — босмахона раҳбари, келиним Яйрахон ўқитувчи. Бу Лазизжоннинг иккинчи оиласи. Биринчи оиласи (Феруза)дан Рустамбек ва Камолахон исмли икки фарзанди бор. 9 нафар невараларим бор : Асилахон, Самиржон, Санжартилла, Ҳасанжон, Ҳусанжон, Оламгир(мен Олимжон дейман), Фазилатхон, Рустамжон, Камолахонлар. Мендан қолаётган зурриёдлар — излар шулар. Ҳаммасини яхши кўраман.

(Оз бўлса ҳам ижод қилиб тураман. «Умрим зар — варақлари», «Зулматдан зиё», «Етти ота», «Муҳаббат юракда тутилар шундай», «Бобом — фахрим менинг», «Шукр қил» китобларим бор.(Лгар шундай аташга арзиса).

Мендан қолаётган излар шулар бўлса керак. Худонинг берганига шукур. Ҳамма қатори яшадим. Аждодларим ҳурматини қўлимдан келганича улуғладим, уларга ҳурмат билан қарадим. Барчасини Аллоҳ раҳмат қилган бўлсин.

Хом сут эмган бандамиз. Айтганларимда хатоликлар бўлса Аллоҳимдан узр сўрайман. Хато ва камчиликларим учун тавба қиламан.

Абдулла МАДИЕВ.

ТОМЧИЛАР

- Унинг аҳмоқлигини била туриб, «Сен яхшисан» деб яшаган ютади.
- Аҳмоққа насиҳат қилиш тошга сув сепган билан баробар ёки қумга сув қуйгандай гап.
- Ақлли аҳмоқ бўлиши мумкин, лекин аҳмоқ ҳеч қачон ақлли бўлмайди.
- Инсон тафаккурида, унинг онгида ислоҳот юз бермаса, у ўзга ислоҳотларга ҳар қадамда тўғаноқ бўлаверади.
- Маънавият келтираётган фойда ёки зарарни тарозида тортиб бўлмайди. Маънавият келтираётган зарар сил касалига ўхшаб узоқ давом этадиган касаллик, у ярага ўхшатаб дарров кўзга ташланмайди. Жамиятни ич —ичидан емириб — кемириб тамом қилади.
- Эркак киши турмуш ўртоғи учун бир умр сирли бўлиб қолгани маъқул экан. Агар имкон бўлса ҳар куни эрталаб турган аёл бу сирли сандиқни очиб, энг сўнгги модадаги либосни ушлаб тургандай кўнглига хушнудлик югурсин.
- Эртани бугундан ўйлашинг керак, индин эмас. Индинга қолса жазосини тортасан.
- Тил шундай қудратга эга —ки, фақат уни «қўриқлаб» туриш учунгина 32 та «ясовул» қўйилган.
- Ишонмагин 32 тишингга. Тилинг чиқиб кетган кун сиринг ошкор бўлиб қолади.
- Тил суяксиз, уни қайси томонга бурсангиз шу томонга бурилади. Сиз уни фақат яхши томонга буринг.

Абдулла МАДИЕВ.

Мукаррама ТОЖИБОЕВА,

«Оққўрғон овози» газетаси

муҳаррири муовини.

У ҲАМИША БИРИНЧИЛАРДАН

Мен Абдулла Зикруллаевич

Мадиевни 45 йилдан буён биламан.

Олти йил Тошкент Давлат

Университетининг журналистика

факултетида сиртдан бирга ўқидик.

Ўқиш билан бирга «Оққўрғон

овози» газетасида бирга ишладик. Кейинчалик у

туман ҳокимлигида, «Озод» хўжалигида раҳбар

лавозимларида самарали фаолият юритди. У қаерда

ишламасин ўзининг журналист эканлигини эсдан

чиқармасдан газета билан мустаҳкам алоқада бўлди.

Турли мавзудаги мақолалари билан газетада чиқиб

турди. Тиришқоқ, ўз устида тинимсиз изланувчи

Абдулла Мадиев 1988 йилдан «Оққўрғон овози»

газетаси муҳаррири бўлиб ишга келди. Газетанинг

илгариги номи «Мўл ҳосил учун» эди. Абдулла

Мадиевнинг саъй — ҳаракати билан газета номи ҳам

1991 йил 1 январдан «Оққўрғон овози» деб

ўзгартирилди. У пайтда ҳали республикада бирорта

газетанинг номи ўзгармаган эди. Бундан анча кейин

«Совет Ўзбекистони», «Ўзбекистон овози», «Ёш

ленинчи» «Туркистон» ва ҳоказо бўлиб ўзгарди. Туман

газеталари ўшалардан кейин номларини ўзгартиришни

бошлашди. Бунда ҳам Абдулла Мадиев биринчи бўлди.

Газетанинг фақат номи эмас, унинг мазмуни, кўриниши, дизайни ҳам яхши томонга ўзгарди. Абдулла Мадиев принципиал, янгиликка интилувчан,

хамиша ишда биринчилардан бўлиб юрадиган инсон. У ўз иш фаолияти давомида кўп қийинчиликларни енгиб ўтди. 1991 — 1992 йиллар газета чиқмай қоладиган ҳолатга келиб қолган эди. Чунки маблағ йўқ эди.

Тадбиркор раҳбар бунинг ҳам уддасидан чиқди. Газета аста — секин ўз изига тушиб кетди. Изланувчан раҳбар газетани чиқаришда арзон чиқарувчи босмахоналар билан гаплашиб, бир тийин бўлса ҳам шу таҳририятга бўлсин деб куйиб — пишди. Тўйтепадаги босмахонада бўлса, у Қўйлиқдаги босмахона билан гаплашиб, 34 сўмдан босишга муваффақ бўлди.

Ҳокимлар билан ишлашнинг ҳам ўзи бўлмайди. Ўша пайтдаги туман ҳокими таҳририятни оддий бир ташкилот сифатида қараб ҳар хил топшириқлар бера бошлади. Муҳаррир эса буни «сингдира» олмади. Натижада муҳаррир билан ҳоким ўртасида келишмовчиликлар юзага келди. Барибир Абдулла Мадиев ўзининг ҳақ эканлигини исботлади. Газета тўртинчи ҳокимият эканлигини, унга муносабат эса шу даражада бўлиши кераклигига эришди.

Газетада ишловчи ходимлар сони 16 кишидан 5 кишига қисқариб, газета ҳафтада уч марта эмас, бир марта чиқиб қолган пайтда журналистлар ҳам далага ўт юлиш, ғўза чопишга чиқиши кераклигини юқори ташкилотлар томонидан айтилганда, муҳаррир 5 нафар журналистнинг далада ўт чопиши ёки пахта теришидан кўра уларнинг газета орқали яхши — яхши мақолалар билан чиқиши туман аҳли маданияти ва маънавиятини кўтаришда катта омил бўлиши мумкинлигини тушунтира олди.

Дўстим, ҳамкасбим ҳақида жуда кўп илиқ сўзларни айтишим мумкин. У ҳамма вақт кўрқиш нималигини билмайдиган, тўғрисиўз инсон эканлигини намоиш этди. Наврўз ҳақида тазйиқлар кучайиб кетган пайтда ҳам у кўркмасдан газетада бу ҳақда мақолалар чоп этишга эришди. Бу ҳақда Ш.Миролимовнинг «Наврўз» номли китобида шундай ёзилади: «Шу ўринда Наврўзнинг янгитдан туғилишида катта шижоат кўрсатган журналистлар Тўлдин Қозоцбоев, Жаббор Раззоцов, Николай Ковалевларни ҳурмат — эҳтиром билан тилга олмасликка ҳаққимиз йўқ. Улар ўзлари муҳаррирлик қилган «Тошкент оқшоми», «Еш ленинчи», «Ташкентская правда» рўзномалари саҳифаларида Наврўзнинг ҳатто номини аташ хавфли бўлган пайтларда уни каттиқ ҳимоя қилиб ёзган, ҳамма нарсани ўз номи билан аталган мақолаларни чоп этишга журъат эта олишди!

Бу мақолаларни ўша хавфли даврнинг ўзидаёқ кўчириб босган «Ангренская правда», «Социалистический Чирчик» сингари шаҳар, «Оҳангарон», «Мул хосил учун», «Коммунист», «Пахтакорлар овози», «Шонли меҳнат» каби

район газеталари ва жумҳуриятимиздаги қатор нашрлардаги журналистларнинг дадиллигига тан бермай иложимиз йўқ.»

Абдулла Зикруллаевич ҳар бир ишда биринчилардан деб бекорга айтганим йўқ,. 2006 йил унинг «Етти ота» номли шажара достони ёзилди, Унда муаллиф ҳар бир инсон ўзининг етти отасини билиши зарурлиги ҳақидаги фикрни олға суради. Бу китобни ўқигандан кейин туманда кўплаб инсонлар ҳам ўз шажараларини ёзишга киришдилар.

Менинг шу азиз даргоҳ — таҳририятда ишлаётганимга 45 йил бўлган бўлса, Оққўрғон туманида босмахона ташкил қилиш барча журналистларнинг азалий орзуси эди. Шу пайтгача ҳеч бир муҳаррир ёки ҳоким ҳам бу ишни уддалай олмаган эди. Абдулла Мадиев эса бу борада ҳам биринчи бўлиб иш бошлади. 2009 йили июн ойидан бошлаб таҳририят қошида «Рустамбек — Асила» кичик босмахонаси иш бошлади. Энди биз ҳеч қийналмасдан газетани ўз вақтида чиқаришга муваффақ бўлаяпмиз. Илгаригидек, Бўка, Солдатский, Тўйтепа, Қўйлик шаҳарларига қатнаш йўқ.

Ҳар доим, ҳар ишда биринчи бўлган Абдулла Мадиевга бундан буён ҳам ижодий парвозлар, соғлик — саломатлик тилаб қоламан.

Абдулла Мадиев ҳақида мақола ёзмоқчи бўлиб, қоғоз жавонимни титкилаб кўрсам, мен ёзган тавсифнома чиқиб қолди. Абдулла Мадиев «Мустақиллигимизнинг 15 йиллиги» ва «Мустақиллигимизнинг 20 йиллиги» кўкрак нишонлари билан мукофотланган. Уни ўзгартирмай, айнан бердим.

ТАВСИФНОМА

Мадиев Абдулла Зикрулло ўғли, 1948 йилнинг 14 апрелида Тошкент вилояти Оққўрғон тумани Аччи қишлоғида таваллуд топган.

Ўзбек, олий маълумотли журналист.

_ У 1966 йилда ўрта мактабни тамомлагач, Тошкентдаги Ўзбекистон Миллий университетининг журналистика куллийётига сиртдан ўқишга кириб, уни 1972 йилда муваффақиятли тугатди.

«Гулистон» ширкат хўжалигида бошқарув котиблигидан бошлаган. 1968—1970 йилларда 1, 4 — ўрта таълим мактабларида тарбиячи, бош етакчи, 1970—1972 йилларда туман газетаси таҳририяти қошида радио — ташкилотчи, 1972—1974 йилларда туман комсомол қўмитаси ташкилий ишлар бўлими мудир, туман комсомол қўмитаси котиби, 1974—1977 йилларда туман партия қўмитасида йўриқчи бўлиб ишлаган.

1977 йилда «Озод» ширкат хўжалиги партком секретари лавозимига сайланади. 1980 йилда «Озод» ва «Партия XXII съезди» ширкат хўжаликлари қўшилгандан кейин яна туман партия қўмитасида йўриқчи бўлиб ишлайди.

1980 йилдан туман ижроия қўмитасига масъул котибликка сайланади ва бу лавозимда 1988 йилгача ишлайди.

1988 йил 18 июнда туман партия қўмитасининг Пленумида алтернатив сайловда туман «Мўл ҳосил учун» газетаси муҳаррири лавозимига сайланади.

Уртоқ, А.З.Мадиев уста раҳбар, моҳир журналист. У раҳбар бўлиб келгач, газетанинг мазмуни ҳам, кўриниши ҳам мутлақо ўзгарди. Таҳририят ўз компьютерига эга бўлди. Бинолар капитал таъмирдан чиқарилди, хизмат машинасига эга бўлди. Таҳририят иқтисодий инқироздан чиқди.

Ўртоқ А.З. Мадиев узоқни кўра биладиган, жамиятдаги ўзгаришларни тез сеза оладиган раҳбар. У 1990 йиллардаёқ Мустақилликнинг шаббодаларини сезган эди. Республикада бирорта газетанинг номи ўзгармаган бир пайтда уларнинг сабъ ҳаракатлари туфайли «Мўл ҳосил учун» газетаси 1991 йилнинг 1 январидан «Оққўрғон овози» номи билан чоп этила бошланди.

Абдулла Мадиев 1840—1912 йилларда яшаб ижод этган аллома шоир Юсуф Сарёмийнинг чевараси. Унинг «Умрим зарварақлари», «Зулматдан зиё», «Етти ота», «Бобом — фаҳрим менинг», «Шукр қил», «Муҳаббат юракда туғилар пгундай» номли китоблари чоп этилган.

◆ ◆ ◆

Абдуҳамид МУСОҚОВ,

«Оққўрғон овози» газетаси

бўлим мудири .

МЕН ИЛҒАГАН САТРЛАР ..

(Абдулла Мадиев ижоди

ҳақида)

Абдулла Мадиев 1948

йилнинг 14 апрелида Тошкент
вилояти Оққўрғон тумани, Олимкент қўрғонида
таваллуд топган. 1972 йили Тошкент Давлат
Университетининг журналистика куллийтини
тамомлаган. 1988 йилдан буён Тошкент вилояти
Оққўрғон тумани ижтимоий-сиёсий газетаси
«Оққўрғон овози»нинг муҳаррири лавозимида
сидқидилдан меҳнат қилиб келмоқда.

Абдулла Мадиев 1840—1912 йилларда яшаб, ижод этган аллома шоир Юсуф Сарёмийнинг чевараси. Абдулла ака нафақат принципал рақбар, сермахсул ижодкор ҳамдир. Назм ва насрда бобоси каби ўткир қаламини тебратиб туради. Бугунги кунда Абдулла Мадиевнинг «Умрим зарварақлари» шеърлар тўплами, «Зулматдан зиё» қиссаси, «Етти ота» достони, «Бобом-фаҳрим менинг», «Шукур қил» китоблари чоп этилиб, ўз ўқувчиларини топди, кўплаб мухлислар олқишига сазовор бўлди.

Бугунги қаҳрамонимиз — шоир ва ёзувчи Абдулла Мадиев ўзининг «100 йил» (Ўзим ҳақимда эртак) шеърида :

Шул алломага авлод,

Ўтган яна кўп аждод.

Лек, ичинда сараси,

Сарёмий чевараси,

Оқар қон томирида,

Ул қоннинг замирида,

Буюк шоир жони бор,

Сарёмийнинг қони бор —

деб бобоси, аллома шоир Юсуф Сарёмий ва унинг авлодларига таъриф беради.

Абдулла Мадиев ўзининг шу шеърида :

Қирқ йилдан ортиқ ишлаб,

Ҳалол еб, ҳалол тишлаб.

Бировдан кам бўлмади,

Ярим йўлда толмади.

Ватан юки елкада,

Ярим йўлда қолмади,— деб куйлайди. Ҳақиқатдан ҳам у Ватан юкини ўз манзилига гард юқтирмай олиб келди. Абдулла Мадиев 65 ёшга кирди.

Лекин, уни ҳеч ким олтмиш беш ёшга

кирган демайди. У ўзи куйлагандай :

Бугун олтмиш ёшида,

Улуг ишлар бошида.

Ўйнаб—кулиб юрибди,

Йигитлардай турибди. . («100 йил»),

У энди йигитлик отига минди. Биз Абдулла акадан ҳали кўплаб ажойиб шеърлар кутиб қоламиз.

Абдулла Мадиев ўта камтар, каттага ҳам, кичикка ҳам бир хил муомалада бўладиган текис инсон, Топганига шукур қилиб яшайди. У ўзининг «Оллоҳга шукур» шеърида :

Эликка кирибман кўзларимда ёш,

Кичкина бўлса ҳам жамоага бош.

Оғиру—енгилга бера олдим дош.

Оллоҳга шукурким, Оллоҳга шукур,— дейди.

Юртим тинч, элим тинч, ҳамма нарса мўл,

Уни топиш учун керак ҳалол қўл.

Шунга олиб келди Мустақиллик йўл,

Оллоҳга шукурким, Оллоҳга шукур,— дея замонасига шукроналар келтиради.

Абдулла Мадиев «Бир кам дунё», «Ўзинг асра, Худойим», «Ўз кунини ўзи кўради ўзбек», «Мустаҳил юртимнинг ширин фарзанди» шеърларида бугунги куннинг қадрига етишга, яшашнинг қадрига етишга чақиради.

Тупроқ ости мозорлигин унутма,

Паймонангнинг тўлишини ҳам кутма,

Кетар дунёда ўзингни катта тутма,

Бевақт кетишлардан Ўзинг асра Худойим.

(«Оллоҳга шукур»).

Абдулла Мадиев ўзини ҳамиша халқ, орасида, улар билан бирга сезади, бирга яшайди.

Гуллар атрин,

Диллар сатрин,

Бахш этайин халқимга,

Чунки улар,

Илҳом солар,

Доим менинг қалбимга.

(«Халқимга») деб куйлаб туриб, уларни сокин яшашга, умр ўтишига шошмасликка чақиради. Ҳижрон ҳам ахир,

Умримиз эрур,

Яшамоқ ўрнига шошиб нетамиз ?

Гоҳи сезиб,

Гоҳида сезмай,

Умримиз ўтишига шошиб кетамиз. («Умр») .

Абдулла Мадиев инсонлар ўртасидаги бир — бирига бўлган ҳурматни, иззатни, дўстликни жуда ҳам юқори кўяди ва унга ўзи амал қилади. Хатто дўсти юз ўгириб кетганда қам:

Қайда бўлсанг омон бўл, тирик бўлгин бир умр,

Фақат дўстлар ичида, йирик бўлгин бир умр,

Дўстнинг дўстга тилаги, тирик бўлгин бир умр,

Лекин бугун йўқотдим, қайга кетдинг дўстгинам ? дейди.

(«Қайга кетдинг дўстгинам »).

Сўнгги сўзида ҳам, номардлик қилган дўстига яхшилик, «йирик»лик тилайди.

Абдулла Мадиев қалами анча пишиб, шеърият остонасига қадам қўйган бир пайтда 24 ёшида унинг иқтидорли, меҳнаткашлигини пайқаган раҳ барлар туман ёшлар қўмитаси, фирқа қўмитаси ва хўжалик ишларига юборади. 16 йил ижоддан узоқлашган «Ҳақиқат учун» шеърида:

Ўн олти йил

Шеър ёзмадим,

Нондай азиз,

Шеъриятнинг

Кўчаларин унутдим, — дея афсус билан эслайди ва

Э, Шеърият,

Ол қўйнингга,

Илҳомимни бер яна.

Ҳақиқатни

Ёзмоқ учун

Мен тайёрман,

Мен мана !

дея яна шеъриятга қайтади, яна қалам тебратади. Лекин, айти маҳсул берадиган 16 йиллик давр самарасиз ўтганлигидан афсусланади.

Барча ижодкорларда бўлгани каби, севги ва муҳаббат мавзуси Абдулла Мадиев ижодида ҳам етакчи ўринни эгаллайди. Абдулла Мадиев :

Одам Ато—Момо Ҳаводан цолган севги билан яшармиз,—дея бу мавзунинг жуда қадимийлигини таъкидлаш билан бирга, унинг улуғлигини, отадан фарзандга, фарзанддан неварога ўтиб келаёт — ганлигини куйлайди.

Менинг болам, менинг қизим ҳам,

Бир—бирини шундай суйишар.

Ўзларидан ортиб қолса гар,

Неварага бўлиб беришар.

(«Биз шундайин улуг башармиз»).

Абдулла Мадиевнинг «Муҳаббат», «Муҳаббатим», «Қиз сири», «Бир йигит бор», «Тор бўлсин», «Сени жондан суйиб ...», «Муҳаббат қолганмикан?» каби ва бошқа кўплаб шеърларини келтириш мумкин. «Муҳаббат юракда туғилар шундай» лирик новелласида :

Азиз ўқувчим,

Муҳаббат юракда туғилар шундай.

Ҳар тонг кўтарилиб,

Булутларни итқитиб йўлдан

Қуёш нур сочганидай,

Яширин табассумлар,

Яширин сирлар ҳам

Бир кун нур сочади худди шу кундай.

Ҳа, шундай,

Севгида шошилманг,

Севги сўроқсиз тугилар,

Сўроқсиз қуёш Ҳар тонг,

Ҳар бош узра

нур сочганидай ! дейди.

Ҳамма инсонлар каби Абдулла Мадиевнинг бошидан ҳам яхшию ёмон кунлар ўтади. У қирқ кун касал бўлиб ётганида ҳамма организми ҳаракатдан тўхтади. Фақат кўз кўради, кулоқ эшитади, тил гапиради. Шунда у :

Шеър ёзишга қўлларим ҳам ишламайди,

Оёқларим дўстларимга бошламайди.

Йиғлай десам кўзларимга ёш келмайди

Бундан ортиқ ўлим борми йигит учун.

(«Инсоф берса ...») дея зорланади. Оллоҳдан шифо тилайди. Абдулла Мадиев касалликдан тузалиб, бугун яна сафимизда. Мустақиллик куйига жўр бўлиб, ижод қилмоқда. У :

Менинг бир қўшиқ куйлагим келади,

Қўшиқни мен жўшиб куйлагим келади.

Онажон,

Кўмак бер тилимга,

Боримни, қўшиқда сўйлагим келади. («Қўшиқ») деганидек, унинг ҳали айтадиган қўшиқлари кўп. Булоқнинг кўзи очилди. Бу булоқ ҳали кўплаб мухлисларининг чанқоғини қондиради.

Абдулла Мадиев ижоди ҳақида гап кетганда, унинг «Етти ота» достони ҳақида алоҳида фикрларни айтиш мумкин. Аввало у ўз авлодлари шажарасини яратди. Сўнгра бу изланишларининг ижодий маҳсули сифатида «Етти ота» достони дунёга келди. У ўзи айтганидай:

« Ўғил бола етти отасини билиши керак» дейди доно халқимиз. Қўлимдан келганича ҳаракат қилдим. Тўртта отамни топдим. Бешинчиси ўзим, олтинчиси ўғлим, еттинчиси неварам. Ҳеч бўлмаса энди кейинги авлод етти отасини билишади — ку. Шунга ҳам шукур ...» дейди Абдулла ака «Етти ота» достонининг кириш қисмида.

Абдулла ака газетамизга достондан парча берди, тўлиқ бермади. Менинг достонни тўлиқ берайлик деган таклифимга :

— Нокамтарлик бўлади. «Ўзи муҳаррир бўлгандан кейин бераверади —да»
— дейишмасин одамлар, — деди.

Газетамизда берилган парчанинг ўзи одамларда катта қизиқиш уйғотди, кўпчиликни қўзғатиб қўйди. Шундан кейин кўп одамлар достонни сўраб келишди, ўзларининг шажарасини яратиш пайига тушиб қолишди.

Бу дostonда Абдулла ака бобоси Юсуф Сарёмийнинг Мавлоно Муқимий билан учрашувини шундай тасвирлайди:

Ҳа, икки шоир, икки олий зот,

Бир — бирин бағрига босиб кўришди.

Тўрға чиқинг дея ҳурматин қилиб,

Бир — бирига қараб туришди.

- Тўрда икки жой бор, иккингиизга ҳам,

Дея Камий марҳамат қилди.

Сиз юринг дея Юсуфнинг,

Муқимий қўлтиғидан олди.

Ҳар иккисин тўрға ўтказиб,

Фотиҳалар чиройли бўлди.

Шоирлар, мухлислар, қофизлар билан,

Икки хона одамга тўлди.

Мушоира тонггача бўлди.

Қофизлар ҳам қўшиқ куйлашди.

Кулгилардан жағлари толди,

Қизик, қизик, қизик сўйлашди.

Достонда Юсуф Сарёмийнинг машқур «Кўқон ушшоғи» қўшиғи жой олган.

Достон жуда оддий, содда, ҳаммага тушунарли тилда ёзилган :

Юзга яқин от атаб,

Айтдим билганларимни.

Имкон қадар туширдим,

Қўлдан келганларини.

Ками учун кечирим,

Сўраб Сизга айтаман.

Кимдир давом этгирса,

Шу кун яна қайтаман.

Чеварами, бегона,

Бир кун албат келажак.

Шажаранинг давомин,

Энди улар қилажак , —

дея якунлайди дostonни Абдулла ака. Чунки, ҳаёт давом этар экан, шажара ҳам давом этаверади.

Абдулла Мадиев нафақат шеър ёзиб, назмда ижод қилади, балки насрда ҳам қалам тебратади. Унинг «Зулматдан зиё» қиссаси «Пахта иши»га бағишланган. «Пахта иши» билан жабрланган минглаб ўзбеклардан бири Убайдулла тимсолида қамоқ азоблари тасвирланади. Насруллонинг ўлими ҳақида ҳикоя қилинади.

Бир умр сидқидилдан шу партияга хизмат қилган Насруллонинг хулосаси :

«. . . Шу оғайним тўй қилди. Бордик. Бир—икки кун меҳмон бўлдик. Кечаси сайгақ овига борамиз деб қўярда—қўймай олиб чиқди. «Газ—69» машинасининг чироғини ёқиб олиб, кенг хумлик бағрига кириб кетдик. Машинага тўғри келиб қолган сайгақ чироқнинг ёғдуси бўйлаб чопаверар экан. Милтиқни олиб, бемалол отиб олаверасиз. Отгингиз келмаса, унинг орқасидан машинани ҳайдаб кетаверасиз, жонивор бечора чопаверади. Мабодо машина бурилгудек бўлса, у ҳам ёруғлик бўйича бурилаверади. Ёруғлик сайгақ учун ўзига хос тузоҳ вазифасини ўтар экан. Югуравергач, ҳолдан тойиб йиқилади. Осонгина тутиб олиб, кабоб қилаверасиз . . . Ана сизга ов !

Бечора сайгақ ёруғликдан сал четга чиқса—ку, овчилар таъҳибидан хутулади— ҳолади. Ким ҳам уни қоронғуда излайди дейсиз.

Энди билсам, биз ҳам етмиш йил мобайнида шу сайгакка ўхшаб яшаган эканмиз, КПССнинг бизни «овлаш» мақсадида қўйган тузоғини биз келажакка етакловчи ёрқин нур деб ўйлаб, ўзимизни ўзимиз алдаган эканмиз. Фақат шу алдовчи нур тушиб турган йўлакчадан юрибмиз. КПССнинг чизиб ҳўйган чизиғидан чиқмабмиз. Унинг «олғир овчилари» эса халқимизнинг бағри— дилини қон қилиб, кабоб қилиб юборган экан! Ахир, бизлар инсон эдик—ку, теварак— атрофга назар ташласак, шу «йўлакча»нинг нариги

томонида нима бор экан, деб қизиқсак бўлмасмиди? Мана оқибати— тўрт девор, панжара, узлуксиз ҳақорату сўкишлар...».

Ана шу панжараларни синдириб, ҳақоратлардан қутқарган Мустақилликни — Зулматни ёритган Зиёга ўхшатади Абдулла Мадиев ўз асарида. «Мустақилликнинг кадрига етайлик, Мустақиллик - бу буюк неъмат»,— дейди у.

Абдулла ака назмда ҳам, насрда ҳам Ватанни куйлайди, Ватанни улуғловчи инсонларини, авлод — аجدодларини мадҳ қилади.

У ўзининг «100 йил» номли шеърида ҳатто ўзи кўрмаган чеварасига ҳам шундай насихат қилади

Отанг, онанг, Ватанинг,

Сиғинган Каъбанг бўлсин.

Боболар йўлидан юр,

Аллоҳга Тавбанг бўлсин.

Ҳа, Абдулла Мадиев ота —онасини, Ватанини ўзи сиғинган Каъба деб билади. Ҳар қандай шароитда ҳам Оллоҳга шукур қилиб яшайди. Ана шундай камтар устозимнинг ижодига муносиб сўз айтилган бўлсам мен ҳам Оллоҳга шукур дейман.

Шавкат МУХТОРОВ,

Оққўрғон туманидаги «Ўлмас
ота» фермер хўжалиги раҳбари.

ХАЛҚДАН ОЛИБ, ХАЛҚҚА

ҚАЙТАРГАН ШОИР

Абдулла ака Мадиевнинг

шеърлари ҳаётдан олинган десам

адашмаймиз. У кишидан бир неча

давраларда шеър ўқишни илтимос қилиб

қолишганда, жуда чиройли қилиб ўқиб берадилар.

Шу пайтда кимдир албатта бу шеърлар таъсиридан,

«Бу менинг ҳаётимга аталган —ку» деб қолади. Бу

ҳолатни бир неча марта учратганман. Шулардан

бирини ҳикоя қилиб бермоқчиман.

Пахта йиғим —терим пайти «Қанқа» қишлоқ врачлик пункти ходимлари бизга ёрдамга чиқишди. Теримчилар ичида Шоира Абдураимова деган аёл ҳам теримчи, ҳам шаддод эди.

Улар пахта тераётган пайтда олдиларига бориб :

— Ҳорманглар қизларим, чарчамаёпсизларми ? — деб ҳол —аҳвол сўрадим.

Улар орасидан ўша аёл :

— Чарчамаёпмиз — ку, сал зериккандаймиз, — деб қолди.

— Ия, унда мен Сизларга битта яхши шеър айтиб берай, эшитасизларми ? Ҳозирча имкониятим шу, режани уддаласак, катта ош ҳам қилиб берамиз, концерт билан, — дедим ҳазиллашиб.

— Майли, эштайлик —, — деди Шоира.

Мен шеърни маромига келтириб ўқидим. Теримчилар қарсак чалиб юборишди. Шунда яна Шоира :

— Ия, биз ҳам шеър айтишни биламиз, Шавкат ака, — деб қолди.

— Унда айтинг, — дедим мен.

Кўкда оғма булутлар

Оғмай тулинг ёр—ёр.

Никоҳ тўйим ўтгунча,

Ёғмай тулинг ёр—ёр.

Ўзга уйдан бир лобар

Келар бугун ёр—ёр.

Ёру—дўстлар хизматда

Бўлар бугун ёр—ёр.

Қирмоч еса қор ёғишин

Билганим йўқ ёр—ёр.

Ё ҳасдлашиб атайин

Қилганим йўқ ёр—ёр.

Билганимда қурғурни

Емас эдим ёр—ёр.

Ҳатто қозон олдиға

Келмас эдим ёр—ёр.

Майли оғма булутлар

Огмай тулинг ёр—ёр.

Бир гуноҳим кечириб

Ёғмай тулинг ёр—ёр . . .

У менга таниш, қадрдон акамдай бўлиб қолган Абдулла ака Мадиевнинг «Ёр—ёр» шеъри эди. Аёлдан :

— Бу шеър кимники ? Қаердан ёд олгансиз ? — деб сўрадим. У бўлса :

— Бу шеър мен учун аталган, — деди ва бошдан ўтган, ҳаётида ўчмас из бўлиб қолган бир воқеани ҳикоя қилиб берди.

Унинг айтишича, никоҳ тўйларида шаррос ёмғир ёққан экан. Келин — куёв столда 10 минут ҳам ўтира олмаган эканлар. Ёмғир қорға айланиб, эртаси куни бир қарич қор бўлиб қолибди. Қизлигида ота — онаси Шоирага : «Қирмоч ема, тўйингда ёмғир — қор ёғади» деб кўп айтса ҳам у қирмоч ейишни яхши кўрган ва еяверган экан.

Мен кейин унга шеър муаллифи ўзимизнинг туман газетаси «Оққўрғон овози»нинг муҳаррири

Абдулла ака Мадиев эканини айтдим ва мен у аёлга қараб :

— Ҳозир у кишига кўнғирок, қиламан, Абдулла ака билан гаплашасизми ?
— дедим.

— Ие, ростданми, ҳазиллашманг, катта шоир билан — а, қандай бўларкин ? — деб ишонқирамади.

Мен эса Абдулла аканинг «қўл» телефони рақамини тердим ва телефонимни у аёлга бердим. Шоира телефонда гаплашди, Абдулла аканинг шеърини ўзига ўқиб берди.

Шундан кейин Абдулла ака унга шу шеъри битилган «Умрим зарварақлари» ва «Шукур қил» китобларини совға қилди.

Бир сўз билан айтганда, Абдулла ака халқ орасида кўп юради, халқдан олиб, халққа қайтарадиган шоир.

Абдурахим Нодиров,

Фахрий ўқитувчи

УЛУҒЛАНАЁТГАН ВА УЛҒАЯЁТГАН МУҲАББАТ

(Абдулла Мадиев шеърояти ҳақида)

Мен Абдулла Мадиевнинг шеърларини кузатиб, ўқиб бораман. Унинг шеърояти билан тўлиқ танишман десам ҳам бўлади.

Абдулланинг шеъроятида ҳам муҳаббат мавзуси етакчи мавзулардан ҳисобланади. Қизиғи шундаки, бу мавзу ҳам Абдулланинг ёшига қараб, босқичма босқич улғайиб боради.

Унинг “Онангдан сўргил” шеърида:

Сочи кўкрагига тушган қизларни

Куёвлари суярмиш жондан.

Дилбарим, сочингни тушириб кўксингга

Бу сирни сўрагил онангдан.

Онангдан сўрагил бу сирни,

Токи у севишим англасин.

Ийманиб сўз очсанг севгидан

Куёвин таърифин тингласин.

Тингласин, таъриф эт боримни,

Мақтамагил ортиқча бир зум.

Факат мен кўрайин сўнгида

Онангни юзида табассум.

Ёш йигитнинг мурғак қалбида мухаббат эндигина ғунчалаётган бўлса, “Она суйган билан” шеърида:

Меҳмонликка борсам гоҳ дўстлар,

Ош устидан чиқиб коламан.

«Қайнонанг суяркан, ол ўглим», дейди

Начора насибам мен ҳам оламан,

Ва ширин, ажиб бир ўйга толаман.

Ким экан, ким ўзи мени суювчи

Куёв қилмоқликни истар ким ўзи?

Она суйган билан айтингчи мезбон,

Мени суярмикан жонона қизи ? ..

Муҳаббатнинг сирли сеҳрига ошна бўлади. Абдулла Муҳаббатнинг сеҳрли кўчаларига кирар экан халқ оғзаки ижоди йўналишидан ҳам фойдаланади.

Унинг «Тўйдаги нигоҳ» шеърида :

Мунча менга қадайсан,

Нигоҳларинг ёр — ёр.

Кечиргайсан бўлса гар,

Гуноҳларим ёр — ёр.

Сўроғинг бўлса менда,

Тилда сўра ёр — ёр.

Тикилгунча мунча кўп,
Кел—да, сўра ёр — ёр.
Тез —тез нигоҳ ташлайсан,
Адашгандай ёр — ёр.
Сир бормикан нигоҳлар,
Қадашганда ёр — ёр,
Энди билдим нигоҳинг
Сирин жоним ёр — ёр.
Танлабсанда шулардан
Бирин жоним ёр — ёр.

деб куйлайди ва севги сирларини энди англай бошлаганини билдиради.

Унинг «Бир йигит бор. . .», «Қиз сири» шеърларида эндигина севгининг сирларини англаётганлиги куйланади.

Нихоят, Абдулла ҳам севишни, яхши кўришни тушуниб етади. Унинг «Синглимга» шеърида :

Бугун хурсанд қайтдим,
Уйимга яна.
Ҳовлини тўлдириб
Ўйноқлаб юрган,
Синглим мени
Кутадир ана.
«Салом» дер тиллари
Буралиб менга.
Узоқдан кўзларин
Юмиб чопади.
«Ачом — ачом» қилиб

Қучоқ очаман,

У эса қучоғимга

Ўзин отади.

Қанчалар қувноқсан,

Синглим Ойжамол.

Бугун дилларингни,

Не хушнуд этди?

Қанча эркалансанг

Келмайди малол,

Мақсадим — ниятим

Вояга етди.

Бугун иккимиз ҳам

Шодмиз қувноқмиз.

Аканг ҳам шодликдан

Кўкрагин керган.

Чунки, келинойи

Бўлмоққа сенга

Каминанг суйган қиз

Розилик берган . . .

, — дея ўзининг балоғатга етганлиги, қайсидир қизни яхши кўрганлигини
ошкор этади.

Абдулла «Муҳаббат» номли шеърида :

Муҳаббат, сен кимнинг қўлидан тутгансан?

Муҳаббат сен кимнинг

йўлини кутгансан?

Муҳаббат,

не учун

Қайсга ишқ бериб,

Сўнгида

«Мажнун» деб кетгансан? ,.

Муҳаббат

ул гўзал боғларда —

тоғларда,

Бир — бирин

интизор кутдирдинг,

Ахири,

иккиси қовушиб

Юрагин —

юралка тутдирдинг.

Инсонлар бор экан

миллион йил ,

Барига

висолни тутгансан.

Бу кўҳна оламдан

Муҳаббат,

Сен ўзинг

нимани кутгансан ? . . .

, — дея севгига бўлган фалсафий қарашларини баён этади. Унинг ўзи каби муҳаббат мавзуси ҳам, шеърлари ҳам улғайиб боради.

Абдулланинг “Муҳаббат юракда туғилар шундай” лирик новелласида вақти келиб ҳар бир инсон севиш ва севилиши табиий эканлиги куйланади:

Муҳаббат юракда туғилар шундай.

Уфқдан кўтарилиб,
Булутларни итҳитиб йўлдан,
Куёш нур сочганидай,
Яширин табассумлар, ' -
Яширин сирлар ҳам
Бир кун нур сочади худди шу кундай
севгида шошилманг,
Севги сўроқсиз туғилар,
Сўроқсиз куёш
Ҳар тонг,
Ҳар бош узра нур сочганидай.

Абдулла Мадиев халк, оғзаки ижоди йўналишида ёзган, «Ёр — ёр», «Ёғмай туринг ёмғирлар», «Унаштириш», «Ёмғирда эриб кетдим» каби шеърларида муҳаббатнинг софлигини унинг садоқатини куйлайди.

Ҳаёт бор экан, унда учрашиш ҳам, ажралиш ҳам бўлар экан. Абдулланинг шеърляти ҳам бундан мустасно эмас. Унинг «Муҳаббатим» шеърлида :

Юрагимни тимдалаб,
Уйлан деманг онажон.
Унинг исмини ҳистаб,
Сўйла деманг онажон.
Онажоним қўйинг мени,
Муҳаббатдан етимман.
Етимлигим бугун яна,
Эсга солманг онажон.
Илк баҳорнинг майсасидай,
Сутингиздай мусаффо.
Муҳаббатим етим этди,

Ўшал гўзал бевафо.
Нима қилай муҳаббатдан,
Айрилдимку онажон.
Ишқда темир қанотдан
Қайрилдимку онажон.
Етим ҳолган муҳаббатим,
Энди кимга тутайин.
Қайси қизнинг меҳрин истаб,
Кимдан шафқат кутайин.
Ундан кўра Парвардигор
Сўқир қилсанг бўлмасми.
Айрилгунча муҳаббатдан,
Буқир қилсанг бўлмасми.
Чидар эдим барчасига,
Қанча жабр истасанг.
Қўйинг она, онажоним
Энди ортиқ қистаманг.
Унутайин бевафонинг,
Менга берган жафосин.
Балки кўнгил истаб қолар,
Ўзга кимнинг сафосин.
Сиз айтгандай уйланарман,
Уйланарман келиб вақт.
Майли ўзим айтай Сизга,
Келин билан қилгач аҳд.

, — дея ана шу айрилиқ, бевафолик қораланади. Унинг «Тор бўлсин», «Суйиб — суйиб», «Суйиб яшадим» шеърларида севгидаги субутсизликлар қораланади.

Куйдирса ҳам, суйдирса ҳам шу

суйдирсин,

Ёндирса ҳам, қондирса ҳам шу

қондирсин.

Суйиб туриб, севгисидан тониб

кетса,

Ундайларни оссин, отсин ва

ёндирсин.

, — дея бевафоларга ўт очади.

ШАЖАРА

ОТА-ОНАМ

Онам Мадиева Турсуной , отам Мадиев Зикрулла,
укам Ҳалилулла ва синглим Ойжамол .

Отам Зикрулла Мадиев (ўнгдан тўртинчи) II жаҳон
уруши ғалабасига бағишланган маросимда (9 май).
(Оққўрғондаги Мангулик қўрғони) .

ОТА-ОНАМ ВА УКА-СИНГИЛЛАРИМ

Отам Зикрулла
Мадиев (1912–1988).

Онам Турсуной
Мадиева (1920–1996).

Абдулла Мадиев
(1948 й.).

Укам Ҳамидулла
(1951–1977 й.).

Укам Ҳабибулла
(1954–2004 й.).

Укам Ҳалилулло
(1957 й.).

Синглим Ойжамол
(1965 – 1996).

МЕНДАН КАТТА АМАКИЛАРИМ

Насрулла ака
Мадаминов
(1938 — 1986 й.).

Нуриддин ака
Мадаминов
(1942 — 2008 й.).

Файзулла ака
Маднев
(1944 — 2002 й.).

ОИЛАМ ДАВРАСИДА

Бизнинг оиламиз : (чапдан ўнга) қизларим Нилуфар, Гулжамол, мен, ўғлим Лазиз ва турмуш ўртоғим Раҳима.

Турмуш ўртоғим Раҳима, қизларим Гулжамол(ойинида) ва Нилуфар(қоса ушлаб турган)лар.

Менинг оилам меҳмонлар билан .

*СЕНИНГ ҚИЗЛИК ДАВРИНГ.
МЕНИНГ ЙИГИТЛИК ЧОҒИМ*

Раҳимахон дугонаси билан.

Раҳима билан илк
танишув.

Ёш келин-куёвлар

МЕНИНГ ОИЛАМ

Мадиев Абдулла
(1948).

Турмуш ўртоғим
Раҳима(1950).

Ўелим Асатилаа (1971).

Қизим Гулжамол (1973).

Қизим Нилуфар (1976).

Ўелим Лазиз (1977).

Ўғлим Асатилла, қизларим Гулжамол ва Нилуфар,
Ўғлим Лазизларнинг ёшлик пайти.

Турмуш ўртоғим Раҳима билан
Есентукидамиз (1985 йил).

Турмуш ўртоғим Раҳима билан Москвадаги
бош майдондамиз (1990 йил).

"Чимён" санаторийсидаман .

Раҳимахонни дугонаси Давлатхон
табрикламоқда.

Турмуш ўртоғим Раҳимахон билан Андижондамиз .

Раҳимахон
невараси Рустамбек
билан (2010 йил).

Раҳимахон жияни Насибахон
ва синглиси Мукаррамхонлар
билан.

Менинг оилам (2007 йил 15 апрел).

Невараларим Ҳасан, Санжар, Фазилатхон, Оламгир,
Ҳусанлар — менинг меҳмоним. (2011 йил 16 октябр).

Абдулла Мадиев рафиқаси Раҳимахон ва ўғиллари
Асатилла ва Лазизжонлар билан.

ШАЖАРА

МУЛЛА АБДУШУКУР(1800-1863)

ЮСУФ САРЁМИЙ(1840-1912)
Турсунжон момо(1849-1910)

Маъди Махсум(1855-1920)

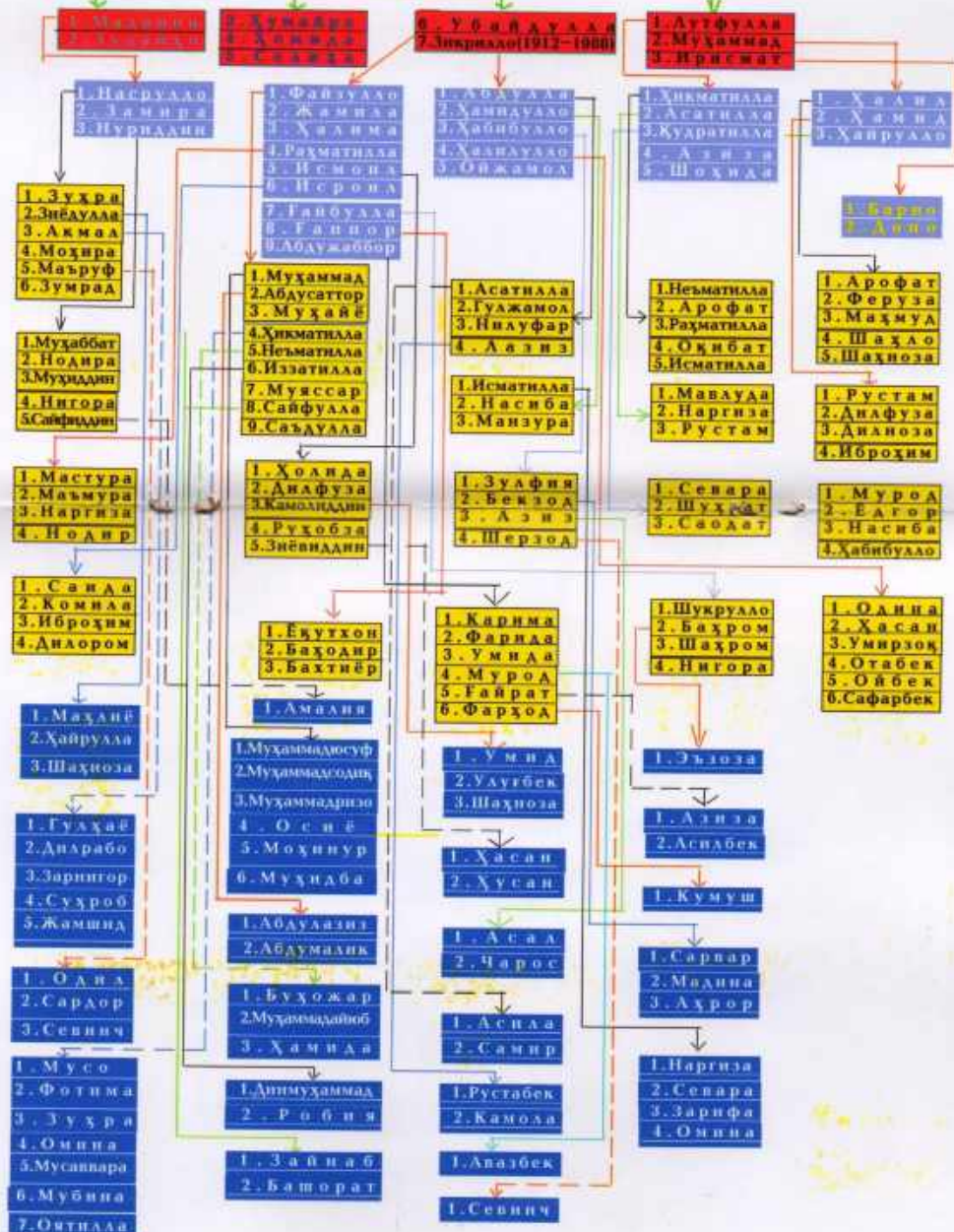
Маъдазим Махсум(1860-1926)

Фазлуллоҳ

1-ота
2-ота
3-ота
4-ота
5-ота
6-ота
7-ота

1-ота

7-ота

АСАТИЛААЖОННИНГ ОИЛАСИ

Ўғлим Асатилаажон.

Ўғлим Асатилаажон ўз оиласи
давомида: невараларим Асилахон,
Самиржон, келиним Умидажонлар
билан.

Келиним Умидажон.

неварам Асилахон

Неварам Самиржон.

Ўғлим Асатилаажон, келиним
Умидажон ва неварам Асилахонлар
билан Малайзияда (2000 йил).

80 50 08

ГУЛЖАМОЛХОННИНГ ОИЛАСИ

Мен, куйим Шухрат, қизим Гулжамол, турмуш
ўртоғим Раҳима неварам Санжарлар.

Куйим Шухрат ўғиллари
Санжар ва
Ҳасан-Ҳусанлар билан.

Ҳасан-Ҳусанлар.

80 51 08

НИЛУФАРХОННИНГ ОИЛАСИ

Қизим Нилуфар турмуш ўртоғи Дилмурод
фарзандлари Фазилатхон ва Оламгирлар билан.

Оламгир ва Фазилатхон

Оламгир Очиллов

ЛАЗИЗЖОННИНГ ОИЛАСИ

Лазизжоннинг
биринчи оиласи
Ферузахон

Ўғлим
Лазизжон

Лазизжоннинг
иккинчи оиласи
Ййрахон

Неварам Рустамбек.

Неварам Камолахон.

Неварам Рустамбек ва Камолахонлар

ДЎСТЛАР ДИЙДОРИ

“Хумсон” санаторияси
29.07.2007 йил.

Яхши дам олиш яхши. Орқангдан дўстларинг йўқлаб келса
ундан ҳам яхши. (Ўнгдан чапга) Ҳусниддин Ботиров, Ўнгор
Рўзибоев, Абдулла Мадиев ҳамда Жумабек Абдуллаевлар.

ОИЛАМИЗ ДЎСТЛАРИ

Усмон-Матлуба,
Сандамомол-Дилором,
Ғулом-Гулчеҳра,
Ғулом-Муқаддас,
Тўйчи-Кимё,
Сайдивали-Қутбиниса,
Абдулла-Раҳима.

ИШ ДАВРИМ

4-ўрта мактабда ишлаган даврим.

- 1-қаторда чапдан математика ўқитувчиси Муртазо
Иззатов, механизатор Турқора Раҳимбердиев.
2-қаторда тарих ўқитувчиси Тўйчи Йўлчиевлар билан .

ТУМАН КОМСОМОЛ ВА ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИДА

Туман комсомол қўмитасида ва туман партия қўмитасида
узоқ йиллар бирга ишлашган сафдош дўстим Саидвали
Абдувалиев ва ўғлим Лазизжон .

Туман партия қўмитасида бирга ишлашган сафдошларим
чапдан ўнгга Раҳим Муҳамедов, Рустам Ходматов, Содиқ
Субонов ва Карим Таласбоевлар .

“Оққўрғон овози” муҳаррири Абдулла Мадиев иш кабинетида (2001 йил).

“Оққўрғон овози” муҳаррири Абдулла Мадиев, таҳририят ходимлари Мукаррам Тожибоева, Абдуҳамид Мусоқов, Собир Тунғатов ҳамда туман “Нуроний” жамғармаси раиси Болтабой Юсуповлар (2004 йил).

Мустақиллик даврида
Абдулла Мадиевнинг меҳ-
натлари муносиб тақдир-
ланган. У "Ўзбекистон Рес-
публикаси Мустақил-
лигига 15 йил" ва "Ўзбе-
кистон Республикаси
Мустақиллигига 20 йил"
эсдалик нишонлари, Хал-
қаро "Антик дунё" илмий
Академиясининг доктор-
лик унвони соҳиби бў-
лишга эришди.

"Оқдўрғон овози" муҳаррири
Абдулла Мадиев ҳамма
йиғилишларда фаол қатнашиб
ўз фикрларини изҳор қилади.

"Газетани чиқаргандан кейинги ширин суҳбатга не етсин".
Абдулла Мадиев ва Абдуҳамид Мусоқов (2011 йил).

ТУМАН ИЖРОИЯ ҚҰМИТАСИДА

Туман ижроия қўмитаси раиси Уммат Мирзақўлов табрик сўзи айтмоқда.

Туман ижроия қўмитаси масъул котиби Абдулла Мадиев семинарда ўтадиган сайловлар ҳақида тушунтириш бермоқда.

ТАҲРИРИЯТ

**«Мўл ҳосил учун», 1991 йилдан
«Оққўрғон овози» газетаси таҳририятида
ишлаган пайтимдан лавҳалар**

Туман партия қўмитаси биринчи котиби Абдусамад Носиров Матбуот ходимлари куни байрами билан табрикламоқда.

«Оққўрғон овози» газетаси муҳаррири Абдулла Мадиев кўрсатилган эҳтиром учун миннатдорчилик билдирмоқда.

Абдулла Мадиев таҳририят
ҳодимларини дам олдиришни ҳам
биларди

Таҳририят ҳодимларига кўнгилаи иштаҳа тилаймиз
(1990 йил 14 апрел).

Таҳририят ҳодимлари (чапдан) Мукаррама Тожибоева,
Надежда Ватутина, Зуҳра Абдусатторовалар
(2009 йил 14 апрел).

Таҳририят ходимлари (чапдан) Ислон Қорабоев,
Абдуҳамид Мусоқовлар
(2009 йил 14 апрел).

Абдулла Мадиев жамоатчилик билан
ишлашда ҳам фаоллардан эди.

МУҲАРРИРЛАР

1-қатор чапдан "Тошкент ҳақиқати" муҳаррири У.Абдушохидов, Зангиота туман газетаси муҳаррири А.Хотамов, вилоят ҳокимлигидан Х. Шафоатов, вилоят "Нуруний" жамғармаси раиси Н. Насимов, Президент Девонидан Ф.Муҳиддинов, Паркент туман газетаси муҳаррири М.Тоиров, Оққўрғон туман газетаси муҳаррири А.Мадиев. 2-қатор чапдан Ўрта Чирчиқ туман газетаси муовини А. Бобоназаров, Бекобод шаҳар газетаси муҳаррири О.Усмонов, Янгийўл шаҳар газетаси муҳаррири А. Риҳсибоев, Тошкент туман газетаси муҳаррири С.Матёқубов, меҳмон, Юқори Чирчиқ туман газетаси муҳаррири Ж.Абдиев, Чиноз туман газетаси муҳаррири О.Маъмуров.

Туман газеталарининг муҳаррирлари(ўнгдан) Ҳамид Норқулов, Абдулла Мадиев, Орзиқул Маъмуров, янгийўллик меҳмон, Аҳмаджон Риҳсибоев, Абдусаттор Хотамов, Саъдулла Матёқубов, Обид Усмонов ва оққўрғонлик меҳмон Лазиз Мадиевлар (2008 йил 26 июн, матбуотчилар байрамида).

“Энг улуғ, энг азиз” танлови вилоят босқичи ғолиби,
“Оққўрғон овози” муҳаррири Абдулла Мадиевга
“Тошкент ҳақиқати” газетаси муҳаррири Убайдулла
Абдушохидов совға топширмақда (2010 йил).

“Оққўрғон овози” муҳаррири Абдулла Мадиевга
берилган “Энг улуғ, энг азиз” танловининг Фаҳрий
Ёрлиғи (2010 йил).

Абдулла ўзининг «Ёлғон экан» шеърида, севиш — севилиш Одам Ато —
Момо Ҳаводан қолган улуғ бир неъмат эканлиги, уни қадрлаш кераклигини
қуйлайди.

Унинг «Рост», «Сен гўзалсан», «Сен мен учун кенг фалак» шеърлари ана
шундай шеърлардан.

РОСТ

Бир қиё боқиш билан

жонимга айладинг қасд.

Шу қиё боқишинг—ла

бир умр қилдинг—ку маст.

Мастликда қўлинг ушлаб

нелар дедим билмадим.

Лекин қалбим дардларга

тўлиб кетганлиги рост.

Юракдаги оҳларим

оқ қоғозга туширсам

Оқ қоғознинг бағри қон

лов—лов ёнмоқлиги рост.

Бундай дардларни қуйлаб

ўзгаларни қуйдирма.

Ўз дардинг билан ўзинг

юравергин бўлиб маст.

Эй Абдулла, севгини

дарди бедаво дерлар.

Фақат ул гўзал сенга

даво бўлмоқлиги рост.

СЕН ГҶЗАЛСАН

Юзларингга берган зебинг,

Ожиз бўлиб турибди.

Бир кун эмас, бир соатга,

Чидай олмай қурибди.

Сенинг хуснинг қаршисида,

Зебу —зийнат лол қолар.

Кўзинг чарос, қоматинг ғоз,

Лабларингдан бол томар.

Сен шундайин гўзалдирсан,

Сен шундайин фаришта. Я

санишинг жой — жойида,

Уддабурон ҳар ишда.

Неки қилсанг ярашади,

Ана шундай гўзалсан.

Кунга боқсанг кўз қамашар,

Сен кундан —да гўзалсан.

Сен ширинсан, сен шакарсан,

МАЙда пишган асалсан.

Таърифингга тилим ожиз,

Мен битмаган ғазалсан.

Сени таъриф этиш қийин,

Сен шундайин гўзалсан.

Таърифингни ҳеч бир шоир,

Битолмаган ғазалсан.

СЕН МЕН УЧУН КЕНГ ФАЛАК

Сен мен учун кенг фалак,
Кўкда ёнган ой—малак.
Етолмасдан мен ҳалак,
Кўкда ҳолган қўлларим.

Сен саробга ўхшайсан,
Мен харобга ўхшайман.
Изингда зор қақшайман,
Айро тушган йўлларим.

Сен суйганда гул бўлдим,
Суймаганда кул бўлдим,
Муҳаббатга қул бўлдим,
Фақат сенда ўйларим.

Қалбимда ор йиғлайди,
Қўлимда тор йиғлайди,
Бир қиз зор — зор йиғлайди,
Муҳаббатдан куйларим.

Абдулланинг муҳаббат мавзусидаги шеърларини ўқир экансиз, унинг навнихолдан аста — аста улғайиб бораётганлигининг гувоҳи бўласиз.

Абдулла улуғлаётган муҳаббат унинг ўзи каби улғайиб боради. У ўз севгисини топади, фарзанд кўради.

Унинг «Ўғлим қадам босди» шеъри бунинг гувоҳидир :

Ўғлим қадам босди,

босди бир қадам

Ғурур билан тўхтади яна.

Йўл бошида турар бир одам —

Тўхтамасдан юр ўғлим қани.

Сўқмоқлардан суяб ўтаман.

Катта йўлга сени чиқариб

Сўнг ортингдан

аста кетаман. ._. .

Мағрур кетган эди

Ўшанда ўғлим

Ташна бўлмай суянчиқ қўлга

Бугун у ҳам суяб ўғлини,

Кузатади ўшандай йўлга.

Мағрурона ўйга ботаман,

Энди икки карра отаман.

Абдулланинг «Мустақил юртимнинг ширин фарзанди» шеъри неvara кўрганлигидан хабар беради.

Абдулла кечагина навниҳолдай кўрган севгилисини бугун она —буви тимсолида кўради. Энди унинг муҳаббати улғайган.

Фарзандлари, неваралари қуршовидаги рафиикасига кечаги қийинчиликларни ёдига солиб миннатдорчилик сифатида кўкларга кўтаришга ҳам тайёр эканлигини изҳор қилади.

СЕН-ЧИ, МЕН-ЧИ ?

Сочларингни

силаб—силаб,

Сенга умр

тилаб—тилаб

Келаётирман.

Етти мучанг

соғ бўлсин деб,

Аллоҳимдан

Тилаётирман.

Қўлдан келган

ҳаммасини

Қилаётирман.

Сен—чи ?

Куйдинг—пишдинг

Мени дединг,

Баъзан —

Шакар,

заҳар единг.

Тугасада

дармонларинг,

Тугамасди

армонларинг.

Кўтарардинг

юксакларга,

Суянсангда

осмонларга,

Кўрсатайин

душманларга.

Чек қўяйлик

пушмонларга,

Давру—даврон

сурайлик,

Узоқ умр

кўрайлик.

Сендан—мендан

қоладиган

Фарзандларга

бахт тила,

Ўссин—унсин

шу Ватанда,

Ла илоҳа

Илаллоҳ.

Унинг «Не бўлса бўлди» шеърида инсоннинг кўнгли қаримаслигини, ҳатто 60 да ҳам севиши мумкинлигини куйлайди.

Қаридик демагин, қарилик

Элликдан ўтганда киради.

Юракда муҳаббат соф бўлса

Олтмишда оловдай юради . . .

, — дейди Абдулла.

Мен ҳам, Абдулланинг ҳеч ҳам қаримаслигини, оловдай ёниб юришини, қариганда қариялар севгиси ҳақида ҳам куйлашини истаб қоламан.

ДЎСТЛАРИМ ФИКРЛАРИ :

Ғолиб Мирзо.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

«Нуроний» газетаси 2003 йил 12—18 сентябр. № 40 — сон.

Бу китобни ўқинг

УМР ЗАРВАРАҚЛАРИ

Қўлига қалам олган шоир ҳаёт завқини, нашъу намосини ўз нигоҳи билан кузатиб, қалбидаги тиниқ орзулар би-лан йўғириб, ўзига хос овозда куйлайди. Зеро, ҳар гулнинг ўз иси, ҳар булбулнинг ўз сози бор, деган нақл шундан яралган бўлса ажаб эмас. Шоир Абдулла Мадиевнинг «Умрим зарварақлари» шеърий тўпламини ўкиб, шу Фикрлар кўнглимдан кечли.

Аввало муаллиф ҳақида. Абдулла Мадиев 1840 — 1912 йилларда яшаб, ижод этган машҳур шоир Юсуф Сарёмийнинг чевараси. Демак, шеъриятга ошуфталик унга бобо мерос. Унинг «Умрим зарварақлари» китобини варақласангиз, муаллифнинг ёшлик чоғлари, мудаббат сирларидан илк бор баҳраманд бўлган дамлардан бошлаб то шу кунгача босиб ўтган ҳаёти акс этганига гувоҳ буламиз. У ёзади :

Шунчалар гўзалсан,

шунчалар гўзал,

Шунчалар асалсан,

шунчалар асал.

Сен ҳали ёзилмаган бир

ширин ғазал,

Мустақил юртимнинг ширин фарзанди.

«Неварамга» шеърида. «Ўз кунини ўзи кўради ўзбек» шеърида фахр, ғурур туямиз. Бинобарин: Бировдан нон сўраб яшаган эмас,

Ҳаром—ҳаришлардан ошаган эмас,

Меҳнатдан қўллари бўшаган эмас,

Ўз кунини ўзи кўради ўзбек, деб айтиш учун юртини, тупроғини, халқини чин дилдан севиш, фахр эта билиш керак. Абдулла Мадиевнинг тўпламидан жой олган «Она», «Фарзанд», «Армон», «Ер», «Умр», «Шалола» сингари ўндан зиёд назмлар борки, уларда шоирнинг дунёқараши, бу саркаш дунё ҳақидаги ўй —фикрлари ўз мужассамини топган.

Муҳаббат — асрий мавзу. Бу мавзута Абдулла Мадиев ҳам кўл уриб, самимий сатрлар битган. Чунончи, «Муҳаббат», «Қиз сири», «Онангдан сурагил», «Она суйган билан», «Тақдир», «Сен кимни суяр бўлсанг» каби лирик сатрларни битиш учун шоирнинг қалби ҳам муҳаббат оловидек ёниқ бўлиши керак, албатта.

Кексалик эшигини ўйчан қоқётган Абдулла Мадиев-нинг шеърлари тобора тўлишиб, сара тортиб бораяпти. Шоирнинг умр зарварақлари ёниқ шеърларга бой бўлишини астойдил истаб қоламиз.

Ҳамид Норқул.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

(«Тошкент ҳақиқати» газетасининг

2004 йил 2 июн сони)

«ЗУЛМАТДАН ЗИЁ»

«Отам 80—йилларда колхозда пахта бригадири бўлиб ишлаган. Эрталаб кетиб, кеч қайтарди, билгани меҳнат эди. Бирдан «пахта иши» бошланиб, ёппасига ҳамаш бошланиб кетди. Отамни ҳам тез—тез терговга чақирар, баъзан эса кун бўйи қамаб ҳам кўярди. Биз болалар унинг ҳар бир чақирилишини кўрқув ва аросатда ўтказар, сал кечикиб қайтса, отамиздан айрилиб қолгандек мотамга тушардик...»

«Оққўрғон овози» газетасининг муҳаррири, истеъдодли журналист, самимий инсон Абдулла

Маъдиевнинг «Зулматдан зиё» деб номланган китобини ички бир х, аяжон билан ўқиб чиқар эканман, хаёлимга бошимиздан ўтган юқоридаги воқеа келгани ҳам бежиз эмас эди. Унда «пахта иши» туфайли азоб — уқубатлар кўрган юртдошларимиз ҳаёти ниҳоятда таъсирли қилиб баён этилган. Журналист ҳар куни мақола ёзиб уни чиқариши мумкин, лекин ҳар куни китоб чиқаравермайди. Шу маънода Абдулла аканинг бу китобга сингган меҳнати, унинг воқеаларни тасвирлаши бир кунлик иш бўлмаган, албатта.

Ғафур Ғулом номидаги нашриёт — матбаа ижодий уйи томонидан чоп этилган бу китобни уч — тўрт кунга бўлиб ўқиб бўлмайди. Ўқишни бошладингизми, тутатмагунча қўлдан қўймайсиз. Ундаги воқеалар занжири бир — бирига шундай усталик билан боғланганки, беихтиёр «Зулматдан зиё»ни қидириб, муаллиф билан биргаликда ёнасиз, биргаликда мулоҳаза қиласиз.

Биз Абдулла ака билан ижод ҳақида жуда кўп гаплашамиз. Мен у кишининг бутун авлодини улуғлардан деб биламан. Чунки, у бобо

шоирларимиздан Сарёмийга чевара бўлади. Шунданми, Абдулла ака ёзганларини дарров чоп этишга шошилмайди, ижод масъулиятини жуда қаттиқ ҳурмат қилади. Бу китобнинг ҳам ёзилганига анча бўлган.

Асарга «пахта иши» туфайли ноҳақликларга дуч келган оққўрғонлик Убайдулла Исроилов ва Насрулло Мадаминовлар ҳаёти асос қилиб олинган. Лекин бу кўргулик нафақат уларнинг, «пахта иши» туфайли азият чеккан минг — минглаб бегуноҳ юртдошларимизнинг қисмати эди.

«Пахта иши» мавзусида жуда кўплаб асарлар ёзилган, кўп гаплар айтилган. Афсуски, бир инсон тақдири орқали бутун бир халқнинг фожиасини очиб берган асарларимиз кам. Мана шу кемтикни ўз иқтидори даражасида тўлдирган жур-налист дўстимизнинг меҳнатига тасанно айтиш керак.

Ўйлайманки, асар мазмуни бугунги мустақиллигимиз қадрини англашда, уни кўз қорачиғидай асрашда маънавий кўмак беради. Зеро, кўзланган мақсад ҳам шундан иборат эди.

Абдулла Маъдиев ҳозир ҳаёт тажрибаларига эга, қалами пишиқ, оқ — қорани яхши таниган ёшда. Демак, биз ундан китобхонларни хурсанд қиладиган ажойиб асарлар кутиб яшашга ҳақлимиз.

Ҳамид Норқул.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

(«Тошкент ҳақиқати» газетасининг

2006 йил 20 декабр сони)

Китобингизни ўқидим

“Етти ота” достони

Мен журналист дўстларимнинг китобларини доимо ҳаяжон ва ғурмат билан қўлга оламан. Чунки газета ишларидан ортиб ижод қилиш, асарларини нашриётга олиб бориб чоп эттириш машаққатларини бошидан ўтказган одамгина билади.

Абдулла Мадиевни вилоятимиз ижодкорлари ва журналистлари жуда яхши танишади. Унинг турли мавзудаги мақолалари, “Умр зарварақлари” ва “Зулматдан зиё” китоблари кенг ўқувчилар ўртасида катта қизиқишларга сабаб бўлган. Абдулла ака ижодкор сифатида доимо теша тегмаган мавзуларга

қўл уришни яхши кўради ва у ёкм бу даражада муваффақиятларга ҳам ришади. Хусусан, ўзи муҳаррирлик қилаётган “Оққўрғон овози” газетасининг сифати ва мазмунини кўтаришда кейинги йилларда шубҳасиз, катта ишлар қилди. Бугунги кунда бу газета вилоятимиз туман газеталари ичида пешқадамлардан бири саналади.

Абдулла Мадиев яқинда «Етти ота» деб номланган яна бир китобини чоп этибди. Қувонарлиси шундаки, Абдулла ака бу асарида улуғ бобоси, XIX асрнинг иккинчи ярми ва XX аср бошларида ўзбек адабиётининг кўзга кўринган вакилларида бири Абдушукур ўғли Юсуф Сарёмийдан бошланган етти авлод ҳақида жуда чиройли шажара—достон яратган.

Хўш, биз ЎЗИНИНГ гўзал ғазаллари, муҳаммаслари ва бошқа асарлари билан замонасининг машҳур шоирлари Муқимий, Хислат, Мискин, Тавалло ҳамда Камий кўнглига ўтирган Юсуф Сарёмий ҳақида нималар биламиз? Афсуски, кўп нарсa билмаймиз. Назаримда шу камлик Абдулла ака ёзган шажара — достон орқали тўлдирилгандек бўлди.

Абдулла Мадиев Юсуф Сарёмийга чевара, демак бир фарзанддай гап. Мана шу фарзандлик бурчи уни бобоси хотирасини ёш авлод қалбида яна бир бор уйғотишга ундаган бўлса ажаб эмас.

Шажара — достонда етти авлоднинг қувончу изтироблари, бободан фахрланиш туйғулари ва шундай улуғ инсонга муносиб бўлиш йўлидаги уринишлар чиройли очиб берилган. Достоннинг яна бир ютуғи, ундаги воқеалар 7 авлоднинг Юсуф Сарёмий изларидан борганлигига гувоҳлик беради. Абдулла шоир достоннинг бир жойида шундай дейди:

Кулиб турган чехраларда

Юсуф бобом нигоҳи,

У тирикдай, бошимизда

Шодон юрар арвоҳи . . .

Дарҳақиқат, бутун авлодни шу улуғ зотнинг пок руҳи қўллаб юрганлиги ҳам рост.

Ўтказаётганлиги шеърий мисраларда содда қилиб баён этилган.

Бугунги авлод мустақиллигимиз қадрига етиш йўлида улуғ аждодлари ҳаётидан бохабар бўлишлари шарт. Зеро, кимнинг авлодлари, кимларнинг

зурриёдлари эканлиги ҳақида тушунчага эга бўлиш инсонни баркамолликка ундайди.

Абдулла ака билан учрашганимизда доимо бир — биримизга берадиган битта савол бор: «Хўш, газета қалай, нима ёзаяпсиз?»

Бугун қам ушбу мақолани яқунлар эканман, бир ижодкор сифатида: «Абдулла ака, дostonни ўқиб мазза қилдим, газета қалай, яна нима ёзаяпсиз?», деб қоламан. Чунки ижодкорга дунёда бир оғиз илиқ сўздан бошқа нарса керак эмас.

Ҳамид Норкул.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

«Хуррият» газетаси 2008 йил 29 октябр).

Ҳамкасб

ЎЗАНИНИ ТОПАР ДАРЁЛАР

Абдулла ака билан анчадан буён оға-инилигимиз бор. У киши «Оққўрғон овози» газетасида узоқ йиллардан буён муҳаррирлик қилади. Яқинда менга «Етти ота» номли китобини совға қилдилар. Уйга келиб, китобни ўқидиму хайрон қолдим. Мен таниган Абдулла Маъдиев ўзбек шеърлятига муносиб ҳисса қўшган Юсуф Сарёмийнинг чевараси экан. Шуниси қизиқки, ўзаро суҳбатларда Абдулла ака бу ҳақда бирон марта ҳам сўз очмаган эди. Шундан кейин бу камтарин инсонга бўлган меҳрим янада ошди.

Сарёмий (1840—1912) ёшлигиданоқ адабиётга кўнгил қўйиб, Навоий, Бедил, Аҳмад Яссавий ва Фузулий асарларини қўлдан қўймас экан. У дастлабки

таълимни отасидан олган бўлиб, Тошкент ва Бухоро мадрасаларида ўқиб, илм ўрганган.

Айтишларича, унинг хуснихати ниҳоятда чиройли бўлган, ўз даврининг ажойиб хаттоти саналган. Туғилган юрти Сайрамдан Тошкентга от миниб келар, шеърхонлик, ғазалхонлик давраларида иштирок этарди. Тошкентлик шоирлар Камий, Тавалло, Хислатлар билан дўст тутиниб, ҳар гал келганида уларнинг уйларига ташриф буюрган.

Ўтган асрнинг иккинчи ярмида Тошкентдаги адабий ҳаёт «Кўкалдош», «Беклар беги», «Барокхон», «Хужа Аҳрор» мадрасаларида қизғин кечганлиги, бу илм даргоҳларида ўз вақтида Фурқат, Муқимий, Камий, Ахтарий, Хислат, Мискин ва Сидқий — Хондайлиқий каби шоир ва хаттотлар таълим олишган. Юсуф Сарёмий улар билан яқиндан ижодий мулоқотлар қилганлиги ҳам тарихий маълумотларда сақ —ланган.

Шоирнинг шеърлари ўз даврида турли баёз тўпламларида чоп этилган. Лекин унинг яхлит шеърлар тўплами вафотидан кейин босилди. 1914 йилда шогирди Тавалло унинг асарларини йиғиб, «Девони Мавлавий Юсуф Сарё-мий» номи билан китоб чиқарди. Лекин унга шоирнинг кўплаб асарлари кирмай қолган. 2002 йилда шоирнинг «Девон»и чоп этилди. Унга профессор Бегали Қосимов билан андижонлик олима Муқаддас Тожибоева бош бўлишди.

Адабиётда шубҳасиз Сарёмийнинг ўз ўрни ва ёрқин изи бор. Шоирдан кўплаб асарлар қатори уч ЎҒИЛ қолди. Кейинчалик фарзандлари — Маъди, Маъдазимлар кўпайишиб, азим чинорга апа\анишди. Маъди Махсим етти фарзанд кўрди, 3 ўғил, 4 қиз. Ўғиллари — Мадамин, Убайдулло ва Зикрулло. Абдулла ака шу Зикруллонинг тўнгич ўғли, демак Сарёмийга чевара !

Абдулла Маъдиев журналистика бўйича ўқишни битирган бўлса —да, узоқ йиллар ўз соҳасида ишламади. 1988 йилда, орадан 16 йил ўтиб, «Мўл ҳосил учун» (ҳозирги «Оққўрғон овози») газетасига муҳаррир бўлиб ишга келди. Ҳаёт синовларидан ўтган, катта тажрибага эга бўлган Абдулла акага газетада ишлаб кетиш осон бўлгани йўқ. Адади ниҳоятда камайиб кетган, сифатсиз чоп этилаётган газетада ўқимишли, танқидий — тақлилий мақолалар деярли берилмас, кўпроқ қуруқ хабар ва қисоботлар билан кифояланарди.

Мустақилликка эришганимиздан кейин газетанинг номи ҳам «Оққўрғон овози» деб ўзгарди. Таҳририятга ёш, қала-ми ўткир журналистлар таклиф этилди. Орадан уч —тўрт йил ўтиб, газета Тошкент вилоятидаги энг намунали туман газеталаридан бирига айланди.

Абдулла аканинг «Умрим зарварақлари», «Зулматдан зиё», «Етти ота» номли китоблари чоп этилган. У доимо буваси ижоди билан қизиқиб, унинг янги кўлёмаларини топишда, китоблари чоп этилишида жонбозлик кўрсатмоқда. Жумладан, 1990 — 2004 йиллар оралиғида Юсуф Сарёмийнинг ота — боболари ва унинг фарзандлари ҳақида иккита китоб чоп эттирди. Ўтган йили эса шажара ҳақида ҳикоя қилувчи «Етти ота» шеърӣй достони ўқувчилар томонидан илиқ куз'иб олинди.

Туман газетаси бугунги кунда қайноқ ҳаёт ва улкан ўзгаришлар ичида. 3 — 4 ходим билан газетани ўқимишли ва сифатли чиқаришда муҳаррир Абдулла Маъдиев доимо изланишда.

Сайёра РИХСИЕВА,

«Тошкент ҳақиқати» газетаси мухбири.

(«Тошкент ҳақиқати» газетаси 2011 йил 18 июн сони)

ВАТАНГА СОДИҚМАН ДЕБ,

ТОМИРДА ОҚСА ҚОНИНГ

Сайёра РИХСИЕВА,
«Тошкент ҳақиқати» газетаси муҳбири,
(«Тошкент ҳақиқати» газетаси 2011 йил 18 июн сони)

БАТАНГА СОДИҚМАН ДЕБ, ТОМИРДА ОҚСА ҚОНИНГ

Бу дунёда саломат
Юрганингга шукр қил.
«Бисмиллоҳ» деб ўрнингдан
Турганингга шукр қил...
Бошингда бошпананг бор,
Ватандек парвонанг бор,
Жондан суйган онанг бор,
қолганига шукр қил.

2012

Бу дунёда саломат

Юрганингга шукр қил.

«Бисмиллоҳ» деб ўрнингдан

Турганингга шукр қил...

Бошингда бошпананг бор,

Ватандек парвонанг бор,

Жондан суйган онанг бор,

қолганига шукр қил.

Юқоридаги сатрларни ўқир эканман, машҳур файласуф Демокритнинг «Ўзида йўқ нарсалар учун ҳам чекмайдиган, боридан қувонадиганлар ақлли кишилардир» деган фикрлари беихтиёр ёдимга тушди.

Оққўрғонлик журналист Абдулла Мадиевнинг навбатдаги китоби «Шукр қил» дея номланибди. Аслида ҳам ҳар ким ўз дунёқараши, руҳий олаmidан келиб чиқиб қалам тебратади. Ёзганларида унинг ҳаёт фалсафаси, турмуш тарзидан бор қиёфаси яққол намоён бўлади. Китоб сўз бошисида эътироф этилганидек, оддий бир кишлоқ зиёлисининг ҳаётга бўлган шукроналик ҳиссини, Ватанга муҳаббат, садоқат, ота-она, яқинлари, дўст-биродарларига меҳр-оқибатидан сўзловчи шеърларини ўқир экансиз, қалбингизда аллақандай илиқлик пайдо бўлади. Эзгуликка эш фикрлар уммонига ғарқ бўласиз.

Тўғри, муаллиф шоирликка даъвогар эмас. Лекин, ёзмасаҳам бирор нарсасини йўқотгандай бўлиб қолади. ҳаётда кўрган-кечирганлари, ҳис- туйғуларини изҳор этиш, қоғозга тушириш эса ишқли, дардли халқимизнинг эзгу фазилатларидан. ҳар кимнинг ҳаёт тажрибаси албатта кимгадир сабоқ бўлиши табиий.

«Ер юзининг учдан

икки қисми сув бўлса,

Чўл қайдан келди?

Фикр қил.

Чўлнинг қоқ ўртасида

Кўл қайдан келди?

Зикр қил .

Боши йўқ, оёғи йўқ,

Йўл қайдан келди?

Фикр қил.

Шундай сир-синоатлар орасида

Омон яшайсан.

Шукур қил.

Ер юзида жаннат бўлса,

Жаннат сенинг Ватанинг

Шу Ватанга содиқман деб,

Томирда оқса қонинг,

фахр қил...

«Оддийлик улуғликка чорлайди» дейишади. Содда, жўн сўзлардан иборат мисралар кўнглингизга осонгина йўл топади, фикрингизни тиниқлаштиргандек бўлади:

«Ҳаёт Менга бериб кўрди

Барча неъматларини:

Сочмадим.

Ҳаёт Менга бериб кўрди

Барча азобларини:

Қочмадим.

Ҳаёт Менга бериб кўрди

Сир-синоатларин:

Очмадим,

Ҳаёт Менга бериб кўрди

Шону шавкатларини:

Тошмадим.

Ҳаёт Мени ҳар синовга

Солиб кўрди:

Шошмадим.

Менга берган синовингдан айланай ҳаёт.

Бир умрга бўсағанга боғланай ҳаёт.

(“Қаноат”),

Шоирлик - шайдолик” дейишади. Шайдо кўнгил эса куйламасдан, ёзмасдан, ижод қилмасдан туrolмайди. Ўзигаю ўзгага ёқса-ёқар ёзаверади. Муҳими,

кўнгил ёзилади, енгиллашади. Ватанига, ёрига, фарзандларига, дўсту ағёрларига айтмоқчи бўлган изҳору иқдорларини акс эттирган «Ватан», «Шукур қил», “Ўз кунини ўзи кўради ўзбек», «Дўстларим», “Бир кам дунё”, «Суйган ёринг», «Тилак», “Истиклол”, «Қаср», «Чеварамга» каби шеърларини, фалсафий ташбеҳларга бой тўртликларини ўқинг, сизларни ҳам бефарқ қолдирмайди.

Бири бутун, бири синиқ

Ғишт деворни ушлайди.

Бутун-синиқ,

шеърларим ўз кўнглимни хушлайди.

Яъни, ўз ижодига ўзи танқидий назар билан қараши, шеърларини «бутун», «синиқ» дея аташи муаллифнинг ҳокисор, камтарин табиатини кўрсатса, изоҳласа ажаб эмас.

Хуллас, тўпلامдаги ҳар бир шеърда муаллифнинг қайсидир фазилатини илғаш мумкин. Аммо уларни қиёмага етган, бадиий жиҳатдан пишиқ, пухта демоқчи эмасмиз. Зеро, юқорида таъкидланганидек, муаллифнинг ўзи ҳам бунга даъво қилмайди! Муҳими, бу ижод маҳсули фақат эзгуликка хизмат этиши тайин.

Сайёра РИҲСИЕВА,

«Тошкент ҳақиқати» газетаси мухбири.

(«Тошкент ҳақиқати» газетаси 2011 йил 18 июн сони)

«ҲАР ЛАҲЗАА ҚОҚИЛ МАЪРИФАТ БОБИН» ...

Сайёра РИХСИЕВА,
«Тошкент ҳақиқати» газетаси мухбири.
(«Тошкент ҳақиқати» газетаси 2011 йил 18 июн сони)

«ҲАР ЛАҲЗАА ҚОҚҒИЛ МАЪРИФАТ БОБИН» . . .

Шоирлар, ёзувчилар ҳақида гап кетганда маърифатпарварлик фазилати алоҳида таъкидланади. Ўзбек адабиёти, шеъриятига муносиб ҳисса қўшолган хушзабон шоирлардан бири Юсуф Сарёмий ҳам қарийб 150 йилдан буён ўз шеърлари билан мухлислари эътиборини қозониб келмоқда. Замондошлари Муқимий, Фурқат, Завқий, Хилватий каби шоирлар ижодидан руҳланиб яратган асарлари шеърят ихлосмандларига машҳур ва манзур бўлган. Ҳазал, мухаммас, рубоийларида Алишер Навоий, Аҳмад

Шоирлар, ёзувчилар ҳақида гап кетганда маърифатпарварлик фазилати алоҳида таъкидланади. Ўзбек адабиёти, шеъриятига муносиб ҳисса қўшолган хушзабон шоирлардан бири Юсуф Сарёмий ҳам қарийб 150 йилдан буён ўз

шеърлари билан мухлислари эътиборини ҳозониб келмоҳда. Замондошлари Муҳимий, Фурқат, Завқий, Хилватий каби шоирлар ижодидан руҳланиб яратган асарлари шеърят ихлосмандларига машҳур ва манзур бўлган.

Яссавий, Низомий, Жомий, Атоий, Бобораҳим Машраб ижодига ҳурмат, эътиқод сезилиб туради.

Асли, Чимкентнинг Сайрам қишлоғидан бўлган Юсуф Сарёмий ҳамиша ижодкорлар даврасига интилиб яшади. Шундай давралардан бирида танишган дўстлари Муқимий, Хилватий, Камийлар билан умрининг охиригача мулоқотда бўлиб, тез — тез шеърхонлик, мушоиралар уюштириб туришар эди. Дўстлик ришталарини боғловчи шоир сифатида Тошкенту Сайрамда машҳур бўлган Мамаюсуф домла орадан йиллар ўтса ҳамки, Мавлоно Юсуф Сарёмий дея ардоқланади. Шоирнинг зурриётлари ҳам бу улуғ номни эъзозлаб келишмоқда. Унинг чевараси, оққўрғонлик журналист, «Оққўрғон овози» газетаси муҳаррири Абдулла Мадиев «Бобом — фаҳрим менинг» номли китобини Юсуф Сарёмий ҳақидаги эсдалик, хотираларга бағишлаган. Унда таниқли шоир ва ёзувчилар, олимларнинг шоир ҳақидаги фикр — мулоҳазалари жамланган бўлиб, XIX аср ўзбек адабий муҳити ҳақида хабар берувчи мақолалар орқали беихтиёр ўша даврни тасаввур этиш мумкин. Адабиётшунос олимлар Мақсуд Шайхзода, Бегали Қосимов, Мираҳмад Мирхолдоров, Муқаддас Тожибоева, Эргаш Очиловнинг «Ўзбек адабиёти ва санъати», «Ишонч», «Сайрам садоси» ва муаллифнинг «Оққўрғон овози» газеталарида чоп этилган илмий, адабий — маърифий мақолалари ҳам ўрин олган. Шоирнинг «Бир лаҳзалик манзил — ҳаёт» деб номланган ғазалини ўқир экансиз, Юсуф Сарёмий ижодидаги асосий йўналишни пайқагандек бўласиз :

«Маърифатдин беҳабар ким, вой, беҳосил вужуд,

Ўтқарурсан дам—бадам, фарёд, ноқобил ҳаёт».

Яъни маърифатдан беҳабар инсон — мевасиз дарахт, сувсиз дарё, оловсиз ўчоқ, бундай ҳаётнинг ҳар бир дами беҳуда, бемаъни. (Э. Очилов).

«Юсуф Сарёмийнинг «Қора кўзингни асири» деб бошланадиган ғазали эса «Кўқон ушшоғи» бўлиб, хонандалар зўр завқ билан куйлаб келмоқдалар.

«Чаманда сарв ҳаддингдек латиф эмас шамшод,

...Юзунг гули каби ризвон гули эмас мумтоз.

Юзунгни равзада насрин хаёл айласа кам,

Латофатингни Эрам боғида пари деса оз».

(Қўқон ушшоғи).

Тўғри, Юсуф Сарёмий сўфийлик ҳаракати, тасаввуф илмининг тарғиботчиси сифатида кўп йиллар эътибордан четда бўлган. У мустақиллик шарофати билан халқимизга қайтган маънавий қадриятлар силсиласида тасаввуф илмига ҳам ҳолислик билан қараш туфайли юзага чиққан ижодкорлар қаторидан жой олганлиги бор гап.

«Дарҳақиқат, Юсуф Сарёмий қалами пухта шоир, — дейди 2002 йили қайта нашр этилган шоир девонига ёзилган сўз бошида адабиётшунос олим, профессор Бегали Қосимов. — Сўзни, оҳангни теран ҳис этар, шеър санъатидан яхши хабардор эди...»

Эътиборлиси, шоирнинг ўзбек адабиёти, миллий маданият ва қадриятларга бўлган эътиқоди икки юрт, икки эл адабий муҳитида муносиб из қолдириши, дўстлик ришталарининг мустаҳ — камланишига озми —кўп ҳисса қўшганлигидадир.

Ҳамид МУСОҚОВ,

«Оққўрғон овози» газетаси бўлим мудири

(«Тошкент ҳақиқати» газетаси 2013 йил 10 апрел.)

ҲАМКАСБИМИЗ - АКАДЕМИЯ ДОКТОРИ

Ҳамид МУСОҚОВ,
«Оққўрғон овози» газетаси бўлим мудир,
(«Тошкент ҳақиқати» газетаси
2013 йил 10 апрел.)

ҲАМКАСБИМИЗ – АКАДЕМИЯ ДОКТОРИ

«Оққўрғон овози» вилоят шаҳар ва туман газеталари орасида ўзига мос ўрин ва нуфузга эга. Таҳририят газетхонлардан келаётган хат – хабарларга алоҳида эътибор билан қараб, улардан иложи борича кўпроқ фойдаланишга ҳаракат қилади. Айниқса, тумандаги ёш истеъодларни кашф этиш ва қўллаб – қувватлашни таҳририят раҳбарлари ўзларининг устувор вазифаларидан бири деб биладилар.

Шунинг учун газета саҳифаларида «Ёш қаламкашлар», «Ёшлар ижодидан», «Қизлар гулдастаси», «Адабиёт саҳифаси» каби рукнлар остида тумандаги ёш қаламкашларнинг назм ва наср

«Оққўрғон овози» вилоят шаҳар ва туман газеталари орасида ўзига мос ўрин ва нуфузга эга. Таҳририят газетхонлардан келаётган хат — хабарларга алоҳида эътибор билан қараб, улардан иложи борича кўпроқ фойдаланишга ҳаракат

килади. Айниқса, тумандаги ёш истеъдодларни кашф этиш ва қўллаб — кувватлашни таҳририят раҳбарлари ўзларининг устувор вазифаларидан бири деб биладилар.

Шунинг учун газета саҳифаларида «Ёш қаламкашлар», «Ёшлар ижодидан», «Қизлар гулдастаси», «Адабиёт саҳифаси» каби рукнлар остида тумандаги ёш қаламкашларнинг назм ва наср йўналишларидаги ижодларидан намуналар тез — тез берилиб туради.

Ёш ижодкорларга шундай шарт — шароитлар яратилиши натижасида туманнинг чекка ҳудуди ҳисобланган С.Сегизбоев номли массивдан Шаҳноза Ражабова, «Султонобод» массивидан Хулкарой Шерзодова, Шаҳноза Жуманова каби ёш ижодкорларимиз вилоят ва республика танловларида иштирок этиб, фахрли ўринларни эгаллашди. Бундан ташқари, газетада ёшларнинг маданият ва спорт ҳамда бошқа соҳалардаги эришган ютуқлари ҳам кенг ёритиб борилаяпти. Мустақиллик йилларида эришилаётган ютуқлар кенг шарҳланиб, миллий истиқлол ғоясини ёшлар онгига чуқур сингдиришга катта эътибор қаратилаяпти.

Бу ишларда «Оққўрғон овози» газетаси муҳаррири Абдулла Маъдиенинг ҳиссаси катта. Мана 25 йилдирки, у халқимизга маънавият улашишдек шарафли ва машаққатли касбда самарали меҳнат қилиб келмоқда.

1840—1912 йилларда яшаб, ижод қилган ўзбек мумтоз адабиёти намояндаларидан бири Юсуф Сарёмийнинг чевараси сифатида Абдулла Маъдиев «Бобом — фаҳрим менинг» номли илмий — тарихий китобида бобоси ва шу улуғ шажара ҳақида билганларини чиройли тарзда ифодалаб беради. Бундан ташқари «Етти ота» достонида назмий йўналишда ўз шажарасини талқин этди.

Туманда шажарачиликни, насл—насаб софлигини тарғибот қилишга асос солгани кўпчиликнинг шу ишга бел боғлашига туртки бўлди. Кўп кишилар келиб Абдулла акадан ўз шажарасини тузишда маслаҳатлар сўраганига гувоҳ бўлганман. У киши киши эринмай, йўл-йўриқ кўрсатиб, маслаҳатлар беради.

Абдулла аканинг томирида улуғ аллома бобосининг қони жўш уриб тургани сабаблими, у ҳам ижод билан шуғулланиб, мухлислар қалбидан жой олган асарлар яратди. «100 йил» шеърӣ қиссасини, «Шукур қил», «Ёғмай туринг ёмғирлар» шеърларини мухлислар доимо ёд олишиб, давраларда айтиб юришади.

Тарих ўзи юз йилда,

Бир марта қайтар экан.

Ҳар миллатга ҳар тилда,

Ўз сўзин айтар экан.

Сермахсул ижодкорнинг «Умрим зараварақлари», «Шукур қил», «Муқаббат юракда туғилар шундай» номли шеърӣ китобларида теран фикрлари билан йўғрилган, халқдан олиб халққа қайтарганлари — шеърлари ўрин олган.

Абдулла Маъдиевнинг соф туйғулар билан битган асарлари, элга қилган хизматлари, фидокорона меҳнатлари зое кетмади. Халқаро «Антик дунё» («Апирие \УогИ» илмӣ академияси уни мазкур академиянинг докторлик унвонига муносиб топди. Яқинда туман ҳокимлигида академия профессори Санжар Мирсолиҳов докторлик нишонини Абдулла аканинг кўксига тақиб, дипломини тантанали суръатда топширди. «Мантия» фахрий либосини кийдирди.

Шу ўринда Халқаро «Антик дунё» («а» илмӣ Академияси ҳақида икки оғиз сўз. Академиянинг ташкил топиш тарихи милоддан аввалги VI асрга бориб тақалади. Ҳозир Академия Греция пойтахти Афинада жойлашган. Мақсади — илм — фанни тарғиб қилиш ва уни ривожлантиришга ҳисса қўшиш, инсон нуфузини ошириш, барчани билим олишга, гўзаллик, яхшиликка ундаш. Вазифаси эса, антик дунёдан бошлаб ҳозирги кунгача бўлган илм — фаннинг тарихий — тараққиёт босқичларини ўрганиш. У Ўзбекистонда 1993 йил 22 октябрда 879 —к рақамии билан рўйхатдан ўтгандан буён юридик кучга эга. «Антик дунё» газетаси ва журнали чоп этилади. Доцент, доктор, профессор, академик, «Лауреат» кўкрак нишонлари, дипломлари ва «Мантия» либоси мавжуд.

«Академиянинг унвонлари энг нуфузли ихтиролар, кашфиётларга асос солган, эл — юрт ўртасида ҳурматга эга бўлган кишиларга берилади. Шундай инсонлар борки, илмӣ даражаси бор, лекин нуфузи йўқ. Шундай инсонлар борки, нуфузи баланд, илмӣ даражаси йўқ. Уларнинг элга фойдаси илмӣ даражаси борлардан кўра кўпроқ тегади» дейилади академия ҳақидаги рисолада. Академия шундай кишиларни кашф этиб, уларга илмӣ даража беради.

ХОТИМА УРНИДА

УСТОЗИМ

АБДУЛЛА МАДИЕВ

ИЖОДИГА

Устозимнинг «Умрим зарварақлари»н,

Ҳар сатри қалб амри билан битилган.

Мустақиллик туфайли қаҳрамонлари

«Зулматдан зиё»га қараб интилган.

«Етти ота» шажараси — кўпларга ибрат,

«Бобом— фаҳрим менинг» дея кўкрак керади.

«Шукур қил»иб яшамоққа қилгуси одат,

Келажак авлодга ҳам шундай одоб беради.

«Муҳаббат юракда туғилар шундай»,

Улғайиб боради вақт ўтган сари.

Дўппини олиб қўйиб ўйласак бундай,

«Қолаётган излар»дир буларнинг бари.

Абдуҳамид МУСОҚОВ.